

Soome eestlaste emakeel muutub *hyvin nopeasti*

Teadustöödest ilmneb, milline on eestlaste kõnepruuk Soomes. lk 2-3

Medvedevi vilets olukord

Jutud, et Vene peaministri Dmitri Medvedevi aeg hakkab Kremli otsa saama, koguvad taas tuure.

lk 8

Inimesed ja metsloomad ei tunneta enam piire

Bioloog Tõnu Talvi kirjutab, et kui maa jääb inimestest tühjaks, valivad metsaasukad saagiks mesipuud ja lambakarjad. lk 10

Ettevõtlusleht

Tänase lehe vahel!

●●● Eesti Päevaleht

23.04

Rannamõisa
BROILER
jahutatud

169 /kg
Tavahind 3.09

Üks mure vähem!

PRISMA

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 79 | TEISIPÄEV, 23. APRILL 2013

●●● ajaleht.epl.ee

RSA

KASKOKINDLUSTUS ANNAB SÜDAMERAHU!

Kindlustusega on kaasas ööpäevaringne tasuta autoabi kõikide ootamatute juhtumite vastu ning kindlustusjuhtumi korral saad kasutada asendusautot, kui vastav kaitse on valitud.

Hea uudisena võid kindlustuse eest tasuda ühes- kahes- või neljas osas. Tihedam maksegraafik on kokkuvõttes sama hinnaga, mis ühekordne makse.

Helista kohe **1526** ja uuri lisa!

Infot leiad ka internetist
www.rsa.ee

RSA on Codan Forsikring A/S Eesti filiaali kaubamärk Eestis.
Codan Forsikring A/S on Taani kahjukindlustusselts, mis kuulub rahvusvahelisse RSA gruppi.

JUHTKIRI

Veterane meeles pidades

Täna, ühe verre uputatud talurahvaülestõusu 670. aastapäeval tähistab Eesti oma esimest veteranipäeva.

Kindlasti väärivad need mehed ja naised, kelle arv on eriti Afganistani sõja taustal pidevalt kasvanud, tähelepanu ja meelepidamist. Eesti on NATO liige ja rahvusvahelistes suhetes loeb reaalne osalusvalmidus sõjalistel operatsioonidel palju rohkem kui ilusad sõnad. Nemed annavad ka selge põhjenduse, miks peaksid meie õhuruumi valvama NATO lennukid.

Nad riskivad päris paljuga – oma elu ja tervisega ning sageda eemaloleku tõttu ka peresuhetega. Raskemalt vigastatute arv, sealhulgas need, kes kaotanud mõne jäsme või saanud tõsiselt põrutada, küündib mitmekümneni. Püsiv tõsine vigastus jätab pahatihti jälje ka inimese psüühikale. Juhtub, et mõnigi veteran muutub tekkinud stressi pärast endale ja ühiskonnale ohtlikuks, kuid seda olulisem on leida tema probleemidele vajalik lahendus. Kriitikat, et vigastatu jaoks on toetuse ja abi leidmine omajagu keeruline, on tehtud päris sageli. „Me õpime kogu aeg”, on öelnud selle kohta kaitseväge juhataja Riho Terras. Loodetavasti õpime piisavalt kiiresti. Eesti kaitseväelaste valmidus riskida sõltub ka sellest, kas riik on rasketel hetkedel nendega või mitte.

On omamoodi irooniline, et veteranide päeva tähistatakse kell pool seitse õhtul Tallinna Vabaduse väljakul algava rokk-kontserdiga, kus ühe esinejana on välja kuulutatud ka ansambel Terminaator. See bänd on minevikus kogunud kuulsust oma ajateenistuse suhtes üsna varjamatult põlgliku lauluga „Ajateenija”: „On

nädal mööda läinud ja koju sa ei saa, su tüdruk laupäeva õhtul tantsib diskol üksinda, sa kasarmu peldikut nii kurvalt küürid oma hambaharjaga.” Aga Eesti kaitseväge süsteem on piisavalt tugev, et kannatab ära ka sellise nokkimise.

Kuid veteranide panuse austamise juures tuleks mõelda ka nende töö eesmärgile, mis valitakse poliitiliste otsustega. Eesti väed võitlesid Iraagis, kuid pärast sõjalist missiooni sai see riik väga vähe tähelepanu. Nüüd oleme andmas üle vastutust Afganistanis ja sealsed moonisaagid aina suurenevad ning järgnevast tegevusest on vähe teada. Kui me võõrriigis sekkume, oleme ka meie selle tuleviku eest vastutavad. ●

REPLIIK

Võimalus abituid aidata

Kuna Andrei Hvostovi tõstatatud voodisse aheldatud insuldihaigete ja nende hooldajate teema („Minu elu Annleenaga” 20.04., LP) on meie perele isiklikult väga tuttav, siis lugesin teksti sõna-sõnalt läbi. Meenus isiklik tragöödia, meenus ka näiteks mu väikelinna naabrainsa saatus, aga samal ajal tuli meelde ka insuldi järel ratastooli sunnitud riigikogulane Mart Laar. Ajal, kui arutletakse, kas legendaarne poliitik peaks asuma Eesti Panga nõukogu esimehe kohale, oleksid sajad ja tuhanded inimesed Laarile tänulikud, kui ta püüaks riigikogu mandaadi toel Eesti sotsiaalhoolekande süsteemi hoolivamaks kohendada. Miks just Laar? Ta saab haigetest ja abitutest ning nende hooldajatest pärast enda läbielamisi kindlasti palju paremini aru kui enne haigust. Seega, hr Laar, ehk suudate riigikogus abitute heaks märksa enam ära teha kui Eesti panga nõukogu esimehena töötades. ● **Kadri Paas**

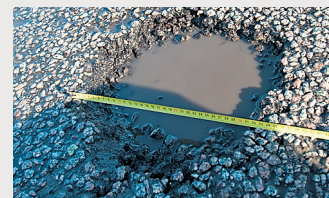
Lk 10 Tõnu Talvi: Hõre asustus teeb metsloomad liiga julgeks.
 Andres Reimer: Tööandjate keskkliit peab jääma riigist sõltumatuks.

UUDISED

RIIK VÕIB TEEDE KORRASHOJU NÕUDEID LEEVENDADA

Teede seisukorra nõudeid võidakse leevendada, kuna teede korrashoidmiseks pole raha. Maanteeameti teede- ja raudteeosakonna juhataja Ain Tatter rääkis riigikogus, et järgmisel aas-

tal on puudu sada miljonit eurot, mis oleks nõuete täitmiseks vajalik. „Ma ei välista, et me hakkame neid nõudeid leevendada. /.../ Selle küsimusega praegu tegeletakse,” märkis Tatter. **ERR**

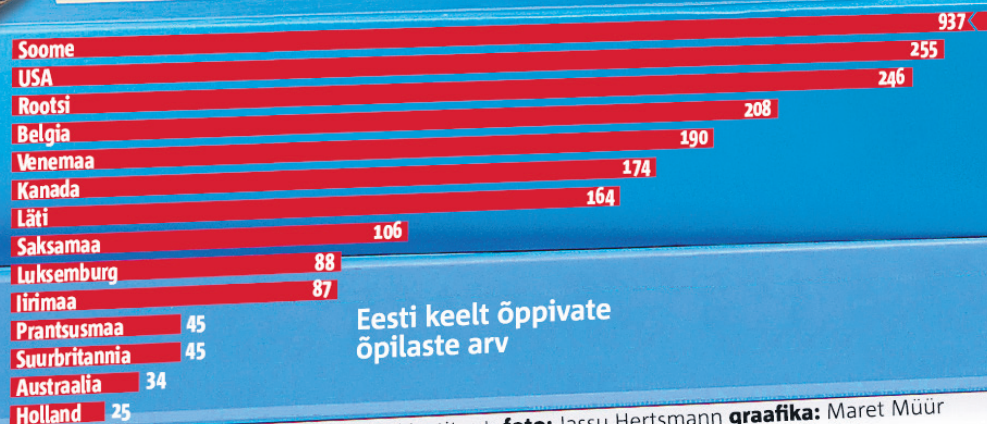
Soome eestlased: nautige suvest ja ärge keelega mungerdage*

Soome eestlaste keel soomestub juba paari aastaga – „tere” asemel „moi” ja „sest” asemel „siks”. Ehkki Soomes tuleb eesti keele õppijaid iga nädalaga juurde, peaks neid olema palju rohkem.

1990-ndatel Soome läinud eestlaste keelekasutust uuriv Kristiina Praakli tõdes, et kõige rohkem kohtab nende kõnes soomekeelsete sõnade täielikku kopeerimist.

Nelja aastaga on võõrsil eesti keele õppijate arv rohkem kui kahekordistunud

Allikad: haridus- ja teadusministeerium, Eesti Instituut; foto: Jassu Hertsmann graafika: Maret Müür

SUURVESI ALANEB

Suurvesi on taganemas ja enamiku Eesti jõgede veetase alaneb. Veetase tõuseb veel ainult Emajões, kus kriitiline veetase (239 cm üle nulli) jõudis kätte pühapäeva varahommikul. ERR

Eesti Päevaleht

Täna digilehes

••• Carl Bildt Vene õhujõudude õppusest: me ei reageeri kõigele
••• Ain Kallis ilmasõjast ennustuste mõjukuse pärast

Riin Aljas

riin.aljas@epl.ee

„Ma käisin vahest vanaema juures öö külas”, „Vabapäeviti pelasin saalibändit”, „Ma tahan siks Eestisse, et seal on palju sõpru” – nii kõnelevad vähemalt kaks aastat Soomes elanud Helsingi Latokartano põhikooli 1.–8. klassi lapsed. Ja mitte ainult lapsed, ka nende vanemad, kes vastavad telefonile „moi”, soovitavad „suvest nautida” ja räägivad eestlastesse komistamisest. Soome eestlaste emakeel muutub üpris kiiresti.

Äsjamainitud näited pärinevad kahest Tartu ülikooli lõputööst. Neist esimene, Eveli Posti mullu kaitsitud bakalaureusetöö, puudutab Soomes Eesti laste kirjakeele muutumist ning teine, Kristiina Praakli 2009. aastal kaitsitud doktoritöö 1990-ndatel Soome läinud eestlaste keele muutumist. Mõlemast tööst selgus, et juba paari aastaga koguneb võõrsil elavate soomlaste kõnepruuki palju soomekeelset sõnavara, aga ka põhjanaabrite keelele omaid jooni.

Laenatakse spetsiifilisi sõnu

Praakli täheldas eestlaste suulises keelekasutuses üsnagi tüüpilisi keelemalle, mis on omased kakskeelses keskkonnas elavatele inimestele. Üks neist on n-ö koodivahetuse rohke kasutamine, kus inimene alustab lauset eesti keeles, läheb hetkeks üle soome keelele ning lõpetab taas eesti keeles: „Ega muidu ei koliksi, aga sinna enam ei saa, sest seal *vuokrasopimus loppuu* (rendileping lõpeb). Mingi silt oli seal ukse peal olnud”. Veel tasub tähele panna, et laenatakse pigem pragmaatilist ja valdkonnaspetsiifilist sõnavara nagu näiteks *liikevaihto-veronumero* (käibemaksu number) ja *maahanmuuttaja* (immigrant). Praakli selgitas, et sageli seostuvad ülevõetud sõnad inimese tööga või on

lihtsalt tegu uuele koduriigile iseloomulike mõistetega. „Nii kaua, kui me veel ema *äiti* ga ei asenda, on kõik korras,” kommenteeris ta keele muutumise mõju ulatuslikkust. Veel kohtab Soome eestlaste kõnepruugis segakooperimist, kus liitsõna üks pool on soome, teine aga eesti keeles. Näiteks „top-pajope” (*toppatakki* ehk sulejope), „suusaloma” (*hiihtoloma* ehk suusapuhkus), „ajokeeld” (*ajokiello* ehk sõidukeeld), „veroamet” (*verotoimisto* ehk maksuamet) jne.

Kooperimise kõrval on teine ootuspärane trend soome keele igapäevaste viisakusväljendite ülevõtmine. Soomekeelseks muutuvad tervitused, hüvastijätud ja õnnitlused – vastad telefonile ja ütled „moi”.

Tükk maad vähem leidub muutusi grammatikas ning lauseehituses, ent ka siin võib mõne näite tuua. „Näiteks naudi suvest – eestlane ütleb naudi suve, ent siin on selgelt

Mari-Liis Hendrikson
eesti keele õpetaja

Paljud on Soome läinud, kuna Eestis on elu raske. Nii on lihtne vanast lahti öelda.

soome keele reksiooni mõju,” seletas Praakli.

Ehkki soome ja eesti keel on omavahel lähedased sugulaskeeled, ei mõjuta see eestlaste emakeelt rohkem kui mõni teine võõrkeel. Seda kinnitavad Praakli sõnul ka Saksaamaal elavate eestlaste seas tehtud uuringud. Küll aga mängib keelte sugulus rolli soomekeelsete mõistete eesti keelde integreerimises, mis ilmneb ka erinevate vanuserühmade hulgas. Uuringud näitavad, et mida kauem on inimene Soomes elanud, seda rohkem hakkab ta soomekeelseid sõnu eesti keelele omasemaks muutma. Kui äsja Soome läinud eestlane ütleb näiteks, et „käisin eile *verotoimistossa* (maksuamet)”, siis kauem seal viibinud ütleks pigem „käisin eile verotoi-

mistus”. „Kaks keelt on nii sarnased, et kaua võõrsil viibinud inimene ei taju enam, kummas keeles ja mis kujul see sõna täpselt esineb ja nii teki-vadki sõnadest juba kolmandad variandid,” ütles Praakli.

Napp huvi keelt hoida

Hoolimata sellest, et välismaal eesti keelt õpetavaid kooole on juurde tulnud nii Soomes kui ka mujal ning mitmekordistunud on ka õppurite arv, tõdesid nii Eesti instituudi eesti keele ja kultuuri välisõppe koordineerija Raina Reiljan kui ka Vantaas eesti keele õpet koordineeriv Mari-Liis Hendrikson Soome eestlaste vähest huvi emakeele vastu. „Iga nädal tuleb vähemalt üks õpilane juurde,” on Hendriksoni sõnul viimase aasta trend, ent tões kohe, et see pole võrreldavgi üldiste rändenumbritega. „Arvestades, kui palju siin eestlasi ja eesti lapsi on, peaks õppijaid olema kordi rohkem.”

Et Soomes tagab emakeele õppe riik, sai Hendrikson võrdluse tuua ka teiste rahvuste emakeeleõppega. „Eestlased on esimesed, kes keele hülgevad,” nentis ta. Põhjuseid on palju, näiteks on keelte sarnasuse tõttu eestlastel väga lihtne soome keel selgeks saada ja sealsete oludega kohaneda. „Paljud eestlased on läinud Soome seetõttu, et Eestis on elu raske, nii on neil negatiivsete emotsioonide tõttu ka lihtsam vanast lahti öelda,” arvas Hendrikson.

Kaasa ei aita ka see, et eesti keele tund on vabatahtlik lisaine. „Tunnid toimuvad sagedasti kas varahommikul või päeva lõpus, kui lapsed saavad ammu koju või pole kooli veel tulnudki, seetõttu võib eesti keele tund mõnes mõttes näida karistusena,” selgitas õpetaja. Küll aga rõhutas ta, et on ka väga „sinimustvalgeid” lapsevanemaid, kes seda meelsust ka oma lastele sisendavad. •

* Nautige suve ja rääkige selgelt

Näiteid Soome eestlaste kõnест

•• „Meil on lähipiiris üsna palju soomlasi.” (*lähipiiri* ehk lähiringkond)
•• „Aga mine ikka. Sa tahad ju *varmistada* oma õppima tulemist.” (*varmistaa* ehk kinnitama)
•• „Eestlastel on *nörk enesetunne*.” (*heikko itsetunto* ehk madal enesehinnang)
•• „Ma ei olnud teda kaua näinud, aga siis *tormasime* trepil kokku.” (*törmätä* ehk kokku põrkama)

•• „Käin praegu *üritaja* kursusel, olen algaja ettevõtja.” (*yrittäjä* ehk ettevõtja)
•• „See tekitab terves ühiskonnas *totaalse ebaluottamuse*.” (*epäluottamus* ehk usaldamatus)
•• „Ta oli ennast juba ette valmistanud, et ta peaks soome keeles *mungerdama* hakkama.” (*mongertaa* ehk kohmakalt, pudistades rääkima)
•• „Ema on Georg Otsa koolist *valmistunud*.” (*valmistua* koolusta ehk kooli lõpetama)

•• „Nende *tumedaihuliste* vastu vaadatakse ikka viltu.” (*tummaihoine* ehk tumedanaoline)
•• „*Naudi suvest* ning teeme sügisel edasi.” (*nautige suve*)
•• „Üldiselt *soomlastest* peab ütlema, et nad suhtuvad tegelikult üsnagi hästi [eestlastesse].”
•• „Kogemata *komistasin* ühte eestlasse, ta oli seal *koristajana* ja siis tema kutsus mind sinna.”

Allikad: Praakli ja Posti lõputööd

Tule tööle Prismasse!

Tatiana Tovt,
Tartu Sõbra Prisma

„Sinuga arvestatakse kui inimesega!”

Prisma pakub kogemustega müüjakassiriidele tööd. Lisaks ka inimlikku suhtumist, paindliku töögraafikut ja kindlat sissetulekut. Vaata lisaks www.tuletöole.ee

 PRISMA

Pereliikme hooldamine aheldab koju tuhandeid inimesi

Väärika elu nimel

Ligi 60% tööelistest hool-dajatest pingutavad töö kõrvalt ja 40% on pida-nud palgatööst loobuma.

Kärt Anvelt
kart.anvelt@epl.ee

Ajakirjanik Tiina Kangro on vahendanud avalikkusele puuetega inimeste probleeme 25 aastat, kuid jäänud siiani hüüdjä hääleks kõrbes. Eesti Ekspres-si ajakirjanik Andrei Hvostov kirjutas laupäeval LP-s oma omastehoolduse kogemusest, keskendudes elukaaslase ema juhtumile, ja tõstatab taas mit-meid probleeme, mis puuduta-vad omastehoolduse koormat.

Nende murede ees on igapäevaselt vähemalt 14 900 inimest – nii palju oli 2012. aastal statistikaameti tööjõu-uuringu järgi lapse või täiskasvanud pereliikme hooldamise tõttu mitteaktiivseid elanikke.

Sotsiaalministeeriumi telimisel 2009. aastal valminud puuetega inimeste ja nende pereliikmete hoolduskoormuse uuringu kohaselt oli ligi poolte ehk 46% täiskasvanud puuetega inimeste peamiseks hooldajaks tema pereliige. Neist pereliikmetest 51% olid vanaduspensionärid ja 29% töötas. Mitteaktiivseid ehk töö-l mitte käivaid hooldajaid oli kokku 17%. Seejuures töötas enamik töötavatest hooldajatest täistööajaga.

Üks selline inimene on ka Hvostovi kirjeldatud Annleena tütar. Varem või hiljem tekivad probleemid: üleväsimus, puhkeaja puudumine, vaimne stress, füüsiline ülekoormus (nt hooldatava tõstmisest), kannatada võivad peresuhted, ühiskondlikus-ja kultuurielus osalemine on piiratud. Kõik see võib viia ka konkurentsivõime langemiseni tööturul ja töö kaotamiseni.

Kolmandik vajaks lisaabi

Siiski leidis uuringu kohaselt 61% hooldajatest, et hool-duskoormus on neile jõuko-hane ja nad ei vaja hooldami-seks täiendavat abi. Lisaabi vajadust tõid enim esile üle 65-aastased hooldajad. Kõige rohkem on täiendava abi vaja-jaid sügava puudega inimeste hooldajate hulgas (54%).

Sotsiaalministeeriumi sotsiaal-teenuste ja -toetuste andme-registri järgi oli hooldajatoe-tuse statistika kohaselt hool-datavaid 2012. aasta lõpus järgmiselt: 7943 raske puude-ga, 4557 sügava puudega täis-ealist ning 178 sügava puude-ga ja 749 raske puudega kuni 17-aastast last.

Ametliku hooldajaga inimestele lisanduvad need, kes on terviselikel põhjustel paigutatud üld- või erihoolde-kodudesse ööpäevaringsele hooldusele.

Pikad järjekorrad

„Märtsikuu lõpu seisuga rahastasime ümardatult 5200 erihooldekandeteenuse saa-jat, kellest 2700 on toetavatel teenustel (need on igapäeva-elu toetamine, töötamise toetamine, toetatud elamine) ja 2500 ööpäevaringset erihool-dusel,” märkis sotsiaalkindlus-tusameti kommunikatsiooninõunik Elve Tont.

Psüühiliste erivajadustega täiskasvanutele ja lastele erihooldekandeteenust pakkuval AS-il Hoolekandeteenused on praegu 2300 klienti. Järjekor-ras oli jaanuari seisuga 1240 inimest. Neist umbes pooled tahaksid ööpäevaringset teenust, teine osa vajab tugiisikut ja päevakeskuse teenust. „Nor-maalse mõistusega” vanainimesed on samal ajal üldhool-dekodude järjekorras.

„See on väga problemaatiline,” tunnistas kunagine sotsiaalministeeriumi kantsler,

Pooled tahaksid ööpäevaringset teenust, teised tugiisikut ja päevakeskust.

praegune AS-i Hoolekandeteenused juhatause esimees Maarja Mändmaa hooldusasutuste kohtade puudust kommenteerides. Ta mõõnis, et muidugi on üks pool rahaline, kuid tegelikult tuleks väga tõsiselt analüüsida, kuidas riik ja omavalitsused praegu seda teenust osutavad. „Mõelda stsenaariumile B, et kui ei ole raha, siis millised võimalused meil olemas on, kuhu see raha kaob, mida me teeme selle raha eest. See analüüs tuleb teha just nimelt omavalitsustel ja riigil koos ning mitte loopida teemat üksikute suunas – see on sinu mure,” ütles Mändmaa. ●

Eriti raskeks läheb abivajajal ja ta perel rahaliselt siis, kui hooldust on vaja pikalt. Siis ei pruugi piisata isegi patsiendi kinnisvara müügist saadud rahast. Ka osa Tallinna Diakooniahaigla patsiente on seal olnud juba aastaid.

Foto: Tanel Meos

Rahanappus sunnib lähedasi oma eakaid sugulasi vintsutama

Hooldust vajavaid eakaid loksutatakse ühest haiglast teise, et haigekassa nappi toetust saada.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Eesti mainekaima hooldushaigla SA EELK Tallinna Diakooniahaigla juhataja Jelena Leiburi sõnul on puudu koduhool-dusteenusest, millele paneb rõhku ülejäänud Euroopa.

„Koduhooldust meil pole, seda saab küsida ainult üksik inimene. Mul ongi hinge peal see, et üksikud ja need, kel on lapsed, on ebavõrdses olukor-ras. Üksikud inimesed, kes on endale elanud, nende eest maksab riik. Aga need, kes on üles kasvatanud lapsed, nende eest peavadki need lapsed maksma. Aga see on vanale inimesele raske – ta ei taha olla koormaks,” rääkis Leibur.

Ja hind on krõbe – Eesti hooldekodude kuutasu kõigub 500–900 euro vahel, sest riik seda teenust ei toeta. Küll aga toetab riik hooldusravi, mis on tegelikult mõeldud haigusest taastumiseks, mitte pidevaks

hoolduseks. Hooldusravi kom-penseerib riik 85% ulatuses ja 60 päeva aastas. Sel puhul jääb patsiendi omaosaluseks kuni paarsada eurot kuus.

Parem, kui polekski lapsi

„Kuna hooldekodud on kal-lid, on paljudel süsteem, et eakat viiakse ühest hooldus-raviasutusest teise, et igal pool 60 päeva kompensatsiooniga ravi ära kasutada,” märkis Leibur. Hooldekodu teenuse eest maksmine käib muidu lihtsalt üle jõu. „On neid, kes ütlevad, et see pole mitte kuidagi võimalik ja riik on kõiges süüdi.

Hind on krõbe – Eesti hooldekodude kuutasu kõigub 500–900 euro vahel.

Nemad on need, kes loksuta-vad oma vaeseid eakaid ühest hooldekodust teise. Seda ei saa ka pahaks panna. See on neile suletud ring,” nentis Leibur.

Eriti raskeks läheb hoolde-kodu eest tasumine siis, kui patsient vajab hooldust pikalt

– siis ei pruugi ka tema kinnisvara müügist saadud rahast piisata. „Mõned on ikka aastaid. Üks noormees on olnud meil üle kümne aasta. Ühel teisel nooremal inimesel on oma pension ja vend aitab. Enamasti on ikka nii, et lapsed maksavad. On olnud ka selline tütar, kes ütleb, et on üks viiest lapsest ja tema on ainus, kes saab maksta. Tema ütles, et küll oleks hea, kui emal poleks üldse lapsi,” viitas Leibur, et üksiku inimese puhul tasuks hooldekodu koha eest riik.

Vähemalt üks vaba öhtu

Diakooniahaigla juhataja sõnul peab ta Euroopa kogemusest lähtuvalt õigeks koduhool-duse arendamist. „Mina teeksingi nii, et hoiaks inimesi ikka nii kaua, kui nad vähegi toime tulevad, oma kodus, aga nad peavad saama seal abi. Kogu Euroopa on sennapoo-le teel, et lasta inimestel kodus olla, asutuse hooldus on ju ka kõige kallim. Kui meil ei tule sellise süsteemi jaoks rahast välja, siis võiks olla seegi, et omaste hooldajad saaks kas-või korra nädalas ühe öhtu vabaks,” pakkus Leibur. ●

KOMMENTAAR

Taavi Rõivas

sotsiaalminister

Eakate hooldekannet korraldavad Eestis kohalikud omavalitsused. Peamiseks pudelikaelaks ei ole (mõne omavalitsuse erandiga) mitte niivõrd hooldekodu kohtade puudus kui isiku ja tema lähedaste võimalused ööpäevaringse teenuse eest tasuda.

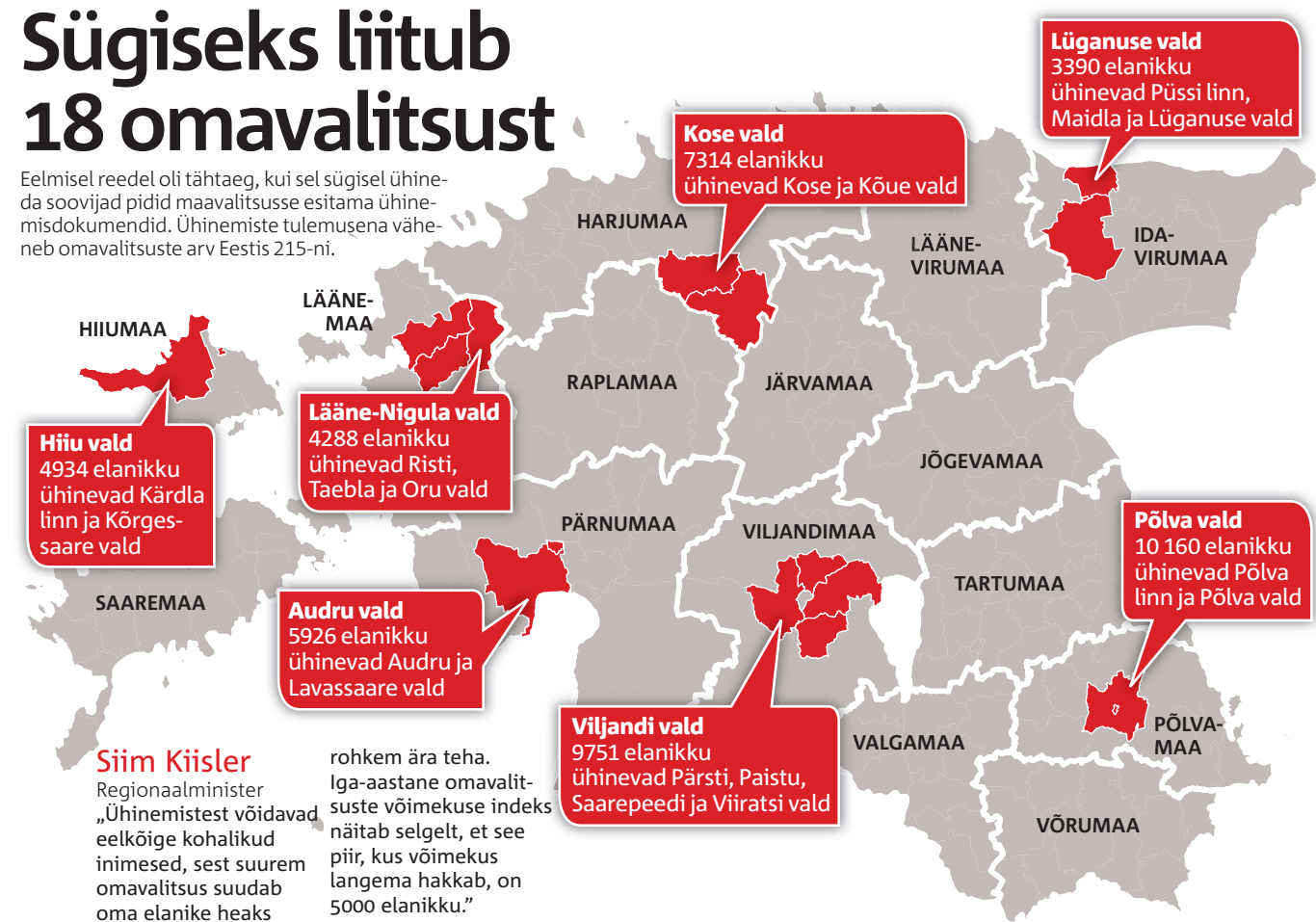
Peenemas seisus on need eakad, kel maksejõulised lapsed ja/või kinnisvara, mille rendi või müügi arvelt teenuse kulu katta. Arvestama peab ka sellega, et mitte kõik kõrvalist abi vajavad eakad ei soovi või ei vaja ööpäevaringset hooldekodu elamist ning suur abi võib olla ka päevahoiust või koduhool-duse teenustest, mis on märksa soodsama hinnaga.

Sotsiaalministeerium plaanib EL-i järgmise eelarveperioodi vahenditest toetada hoolekande- ja tugiteenuste arendamist kohalikes omavalitsustes, et vähendada pereliikmete hoolduskoormust ja võimaldada neil tööhoives püsida või hoivesse siirduda.

Hooldusravi (uue nimega öendusabi) voodikohtade arv on viimasel ajal väga kiiresti kasvanud ning teenuse riigipoolne rahastamine on lühikese ajaga kahekordistunud. Jõuame lähiaastatel 2300 kohani, mis katab prognooside järgi Eesti nõudluse, ning keskendume ka järgmistel aastatel teenuse rahastamise tõusule.

Sügiseks liitub 18 omavalitsust

Eelmisel reedel oli tähtaeg, kui sel sügisel ühineda soovijad pidid maavalitsusse esitama ühinemisdokumendid. Ühinemiste tulemusena väheneb omavalitsuste arv Eestis 215-ni.

Siim Kiisler

Regionaalminister „Ühinemistest võidavad eelkõige kohalikud inimesed, sest suurem omavalitsus suudab oma elanike jaoks

rohkem ära teha. Iga-aastane omavalitsuste võimekuse indeks näitab selgelt, et see piir, kus võimekus langema hakkab, on 5000 elanikku.”

Umbes 200 pensionäri maksab asjatult tulumaksu

Sotsiaalkindlustusamet lubab eakatega ise ühendust võtta ja maksuvabasust meelde tuletada.

Tuuli Jõesaar

tuuli.joesaar@epl.ee

Pensionite tulumaksustamise korraldus on pensionäre aastaid segadusse ajanud. Lisaks tulumaksuvabale miinimumile (192 eurot), mis on automaatselt maksuvaba, on pensionäridel maksuvaba veel 144 eurot kuus. Selle summa pealt maksuvabastuse saamiseks tuleb aga esitada avaldus, mida paljud eakad endiselt ei tea.

1. aprillist tõusis pensionide indekseerimisega taas paljude eakate pensionisumma üle

maksuvaba tulu piiri ja nad pidanuks esitama avalduse. Ligi kolmsada inimest seda ei teinud.

„Pensionikindlustuse registri andmetel on neid inimesi 270. Meie andmetel osa siiski ka töötab ja saab sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, kuid me ei tea veel, kas nad on esitanud avalduse täiendava tulumaksuvaba miinimumi (144 €) arvesse võtmiseks tööandjale või soovivad seda esitada sotsiaalkindlustusametile.

Kontrollida saab telefonitsi

Registri andmetele vastavalt on nende hulgas mittetöötavaid pensionäre 215, kellega kontakti saavutamiseks kasutame nii meie enda võimalusi kui ka kohalike sotsiaaltöö-

tajate abi,” ütles sotsiaalkindlustusameti pressiesindaja Elve Tonts.

„Kuid ükski pensionär ei peaks liialt muretsema. Kui on meelst läinud, kas vajalik avaldus üldise tulumaksuvaba summa arvestamiseks on sotsiaalkindlustusametile esitatud või mitte, võib seda alati kontrollida infotelefoni 16106 kaudu.”

Eesti Päevaleht tõi 2011. aasta aprillis avalikkuse ette, et Eestis oli ligi 17 000 pensionäri, kes maksid maksustamise segasest korraldusest tingituna pensionilt tulumaksu, mida nad tegelikult ei pidanud maksma. Riik maksis eakatele tagasiulatuvalt välja 2,4 miljonit eurot tulumaksutagastusi. ●

tades meid teiselt poolt teed. Üks kuul tabas mind jalga.”

Vigastusest hoolimata jooksis Anton mehele järele, püüdis ta kinni ja surus ta maha. Selleks hetkeks olid ründajal kuulid otsa saanud. Kohale tuli politsei, kellele tabatud mees üle anti.

Deniss suri Narva haiglas, kuhu viidi ka kahtlusallane. Anton lubati pärast läbivaatust kodusele ravile.

Kuriteos kahtlustatav on 34-aastane Aleksei, kes viibis eile haiglaravil. „Kohe, kui kahtlustatavat on võimalik üle kuulata, seda ka tehakse, siis vormistatakse kinnipidamine ning taotletakse vahistamist,” märkis Viru ringkonnaprokuratuuri pressinõunik Katri Krall. Juhtunu täpsemad asjaolud on tema sõnul selgitamisel. ● Delfi

Suri rahva ravitseja Kaika Laine

Üleeile suri Võrumaal 85-aastasena rahvaravitsejana tuntud Kaika Laine, kodanikuni-mega Laine Roht.

4. mail 1927. aastal Antsla vallas sündinud Laine sai kohaliku ravitseja mantlipärijaks pärast viimase surma 1956. aastal. Kuni 1980. aastani töötas ta ka postiljonina, pärast seda keskendus vaid ravimisele.

Lainelt otsisid abi tuhanded inimesed. Ainuuksi 1982. aastal olevat ta juures käinud 10 500 inimest. Viimastel aastatel Kaika Laine ravitsemisega enam ei tegeleenud, sest tundis end liiga nõrgana.

„Laine oli erakordne inimene,” meenutas saatejuht Vahur Kersna, kes tundis Lainet juba poisipõlvest. Ta rõhutas, et see, mida Laine suutis Eesti inimeste jaoks aastakümnete jooksul teha, on hindamatu. „Kui palju inimesi ta on terveks teinud, andnud neile päevi ja aastaid ja õnne, seda ei jõua keegi kokku lugeda, rääkimata sellest, kui palju lapsi on tänu tema le ilma sündinud,” sõnas Kersna. ● EPL, Delfi

Laine Roht ehk Kaika Laine

Haabersti Linnaosa Valitsus

AVALIKUSTAB

ajavahemikus 02.05. – 16.05.2013 “Tanuma tn 63a kinnistu detailplaneeringu” vastavalt Tallinna Linnavalitsuse 13. veebruari 2012 korraldusele nr 234-k, Detailplaneeringute koostamise algatamine Haabersti linnaosas” ja Tallinna Linnavalitsuse 10. aprilli 2013 korraldusele nr 480-k, Tanuma tn 63a kinnistu detailplaneeringu” vastuvõtmine. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on 0,24 ha suurusel planeeringualal asuva elamumaa sihtotstarbega Tanuma tn 63a kinnistu jagamine kaheks elamumaa sihtotstarbega krundiks. Moodustatavatele kruntidele määratakse ehitusõigus kuni 2 maapealse korrusega üksikelamu ehitamiseks samuti olemasoleva 2-korruselise elamu laiendamiseks. Olemasolevad abihooned säilivad olemasolevas mahus. Samuti on detailplaneeringuga lahendatud ala heakorras- ja haljastus, juurdepääsud, parkimine ning tehnovõrkudega varustamine. Detailplaneeringu on koostanud TEN Arhitektid OÜ töö nr AL ARH 12-02-13. Detailplaneeringuga saab ülnimetatud ajavahemikus tööpäeviti tutvuda Haabersti Linnaosa Valitsuses, Ehitajate tee 109A, kabinetis 205 esmaspäeval 8.15 – 18.00, teisipäevast neljapäevani kl 8.15 – 17.00 ning reedel kl 8.15 – 16.00, samuti Vabaduse väljak 7 1 korruse infosaalis, lauas nr 2. **Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris, aadressil** <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

Põhja-Tallinna Valitsus

AVALIKUSTAB

12.04.2013 eelläbirääkimistega pakkumise tulemused linnarajatiste hooajaliseks kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks.

Põhja-Tallinna vanema 26.03.2013 korraldusega nr 2-1/54 väljakuulutatud eelläbirääkimistega pakkumise tulemused linnarajatiste hooajaliseks kaubandustegevuseks kasutusse andmiseks 1. juunist 2013 kuni 31. augustini 2013

1. Stroomi ranna puhkealal asuvad linnarajatised:

1.1 Jäätise müügiinventari paigaldamiseks:
1.1.1 Kolde pst 104A parkla vastas, kergliiklustee ääres, kuni 12 m² (J-1)
Esitati 2 pakkumist (WellsWay OÜ, Skyspirit OÜ), mis vastasid tingimustele. Pakkumise võitja Skyspirit OÜ. Üüritasu 10 m² eest 380 €/kuus.
1.1.2 atraktsiooni LAEV vastas, promenaadi ääres, kuni 12 m² (J-2)
Esitati 2 pakkumist (OÜ Duff, Skyspirit OÜ), mis vastasid tingimustele. Pakkumise võitja Skyspirit OÜ. Üüritasu 10 m² eest 450 €/kuus.

1.1.3 laste kobarkiige juures, promenaadi ääres, kuni 12 m² (J-3)
Esitati 1 Pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Turismiinfo OÜ. Üüritasu 12 m² eest 277.20 €/kuus.

1.1.4 Seewaldi kollektori promenaadi juures kuni 20 m² (J-6)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja OÜ Duff. Üüritasu 10 m² eest 170 €/kuus.

1.2 Kiirtoitlustusinventari paigaldamiseks:
1.2.1 Kari tn pikendusel, promenaadi ääres, kuni 30 m² (TO-2).
Esitati 2 pakkumist, mis vastasid tingimustele. Pakkumise võitja (TO-2/1) Kaskaurum OÜ. Üüritasu 4 m² eest 140 €/kuus. Pakkumise võitja (TO-2/2) Nuovelle OÜ. Üüritasu 15 m² eest 140 €/kuus.

1.3 Meelelahutusinventari (batuudid, velokardid, karussell, väikelaste pargirong jm) laenutuse korraldamiseks:
1.3.1 laste mänguaia ja lipuväljaku vahelisel alal kuni 20 m² (TE-1)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Special Sports OÜ. Üüritasu 15 m² eest 195 €/kuus.

1.3.2 Stroomi ranna parklast vasakul asuval haljasribal kuni 40 m² (TE-4)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja WellsWay OÜ. Üüritasu 13 m² eest 167.70 €/kuus.

1.3.3 Stroomi ranna parklast vasakul asuval haljasribal kuni 60 m² (TE-5)
Esitati 2 pakkumist (WellsWay OÜ, Berg Baltic OÜ), mis vastasid tingimustele. Pakkumise võitja WellsWay OÜ. Üüritasu 60 m² eest 1080 €/kuus.

1.3.4 Stroomi ranna parklast vasakul asuval haljasribal kuni 60 m² (TE-6)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Tervise Kodu OÜ. Üüritasu 20 m² eest 256 €/kuus.

1.3.5 Stroomi ranna parklast vasakul asuval haljasribal kuni 40 m² (TE-7)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Turismiinfo OÜ. Üüritasu 27 m² eest 580 €/kuus.

1.3.6 Stroomi ranna parklast vasakul, kergliiklustee ääres, kuni 30 m² (skeemil TE-9)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Berg baltic OÜ. Üüritasu 10 m² eest 150 €/kuus.

2. Pikakari rannas asuv linnarajatis

2.1 kiirtoitlustusinventari (jahutus- ja kuumpindadega ratastel köök) paigaldamiseks ranna kõvakattega alale kuni 60 m² (PTO-1)
Esitati 1 pakkumine, mis vastas tingimustele. Pakkumise võitja Kaskaurum OÜ. Üüritasu 4 m² eest 140 €/kuus.

3. Pakkumiste puudumise tõttu tunnistati linnarajatiste kasutusse andmine nurjunuks järgmistest asukohtadest:

3.1. Stroomi ranna puhkealal jäätise müügiinventari paigaldamiseks:

3.1.1 Puhangu tn pikendusel (J-4)
3.1.2 Kari tn pikendusel (J-5)
3.2 Stroomi ranna puhkealal kiirtoitlustusinventari paigaldamiseks:

3.2.1 Puhangu tn pikendusel (TO-1)
3.3 Kalja müügiinventari paigaldamiseks:
3.3.1 laste kobarkiige juures, promenaadi ääres (Kali-1)
3.3.2 laste mänguaia juures, promenaadi ääres (Kali-2)
3.4 Jäajookide müügiinventari paigaldamiseks:
3.4.1 atraktsiooni LAEV vastas, promenaadi ääres (Jää-1)
3.5 Rannatarvete müügiinventari paigaldamiseks:

3.5.1 Puhangu tn pikendusel, promenaadi ääres (K-1)
3.5.2 Kari tn pikendusel (K-2)
3.5.3 atraktsiooni LAEV juures (K-3)
3.6 Meelelahutusinventari paigaldamiseks:
3.6.1 laste mänguaia ja lipuväljaku vahelisel alal (TE-2)
3.6.2 atraktsiooni LAEV juures, liivaalal (TE-3)
3.6.3 parklast vasakul haljasribal (TE-8)
3.7 Rannatoolide laenutuse korraldamiseks:
3.7.1 rannahoone juures liiva alal (RT-1)
3.8 Disainerite tegevuse korraldamiseks:
3.8.1 ranna lipuväljakuga külgneval alal (D-1)

4. Pikakari rannas asuvad linnarajatised

4.1 jäätise müügiinventari paigaldamiseks ranna parkla juurde (PJ-1)
4.2 meelelahutusinventari ja rannatoolide laenutuse korraldamiseks (PTE-1)

Põhja-Tallinna Valitsus

KUULUTAB

Tallinna Linnavolikogu 29. mai 2003 määrusega nr 34 kinnitatud „Linnavara kasutusse andmise korra” kohaselt välja avaliku kirjaliku enampakkumise alljärgnevatel aadressidel:

Niine tn 2 hoone keldrikorruse äriruumid üldpinnaga 256,75 m².
Tööstuse tn 43 hoone esimese korruse äriruum M98 (inv pl) üldpinnaga 62,8 m².
Pakkumiste esitamise tähtaeg on **6. mai 2013 kell 12.00**.
Pakkumise tingimustega saab tutvuda Tallinna linna ja Põhja-Tallinna Valitsuse veebilehel.

Juunist viib FLIRT Keilasse

Reportaaž

Anna-Liisa Villmann
reporter

**Eesti Päevaleht käis
sõitmas Elektriraudtee
uue rongiga, mis veab
Eesti reisijaid järgmised
30 aastat.**

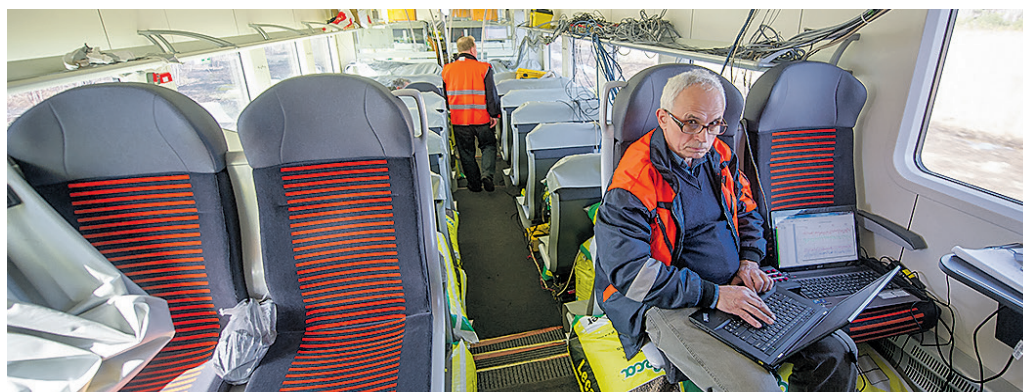
„Kui keegi küsib, et kas see on Zigulist Mercedesesse istumine, siis ei ole. See on veel kõrgem [tase],” lausub elavalt Elektriraudtee rongijuht Tarmo Pill. Ta räägib oma uuest „töövahendist”, mis alates juunist hakkab reisijaid Tallinna ja Keila vahet vedama. Praegu testitakse rongi.

Stadler FLIRT numbriga 1402 on esimesi uusi elektrironge, mis Eesti relssidel liigleb. Õigupoolest mõjub Keila jaamahoone ees seisev oranžimustakirju valgete triipudega rong raudtākuna. Kui vana

raudruuna tippkiirus oli 130 km/h ja selle sõidustiili võib kirjeldada rappuva logisemisenä, siis uus täkk liigub sujuvalt liiprite sahisedes kuni 160 km/h.

Uues rongis tuleb juhil ainult piirkiirus paika panna ning juhtkangiga peatumiseks või gaasi andmiseks mõned liigutused teha. Vahepeal peab vajutama kontrollnuppu, et rongijuhi valvsusest märku anda. Kõige muu eest mureseb pardakompuuter.

Reisija jaoks on uued rongid samuti mugavamad ning, mis veelgi tähtsam, turvalisemad. Seda juba sisenemishetkest alates. Uksed on varustatud surveanduritega ning avanevad taas automaatselt, kui kellegi käsi peaks vahele jääma. Niisama rongiüksed enam ei avane, selleks tuleb vajutada spetsiaalset nuppu. „Meie kliimas on ilusat aega võib-olla neli kuud ning ülejäänud ajal oleks uste niisama avamine energia raiskamine,” põhjendab Elektri-

**-1- Esimene katsejānes:
Stadler FLIRT 1402 -2- Poole-
aastase testimise aja jooksul
sõidavad uute rongidega (kui
töõmehed välja arvata)
reisijate asemel kruusakotid.**

Fotod: Rauno Volmar

raudtee turundusjuht Norbert Kaareste. Igas vagunis on ka mitu turvakaamerat ja kui reisija märkab ohtlikku olukorda, saab ta SOS-nupuga juhile sellest teada anda.

Lühem sõiduaeg

Kuna raudtee seab piirangud, jääb uue rongi tippkiiruseks siiski 120 km/h. Sõiduaeg aga lüheneb, sest jaamas kiirendamine ja pidurdamine on karmem. „Kui täna on Tallinna–Keila sõiduaeg 41 minutit, siis

puhtalt uute rongide kasutamisega on ajavõit viis minutit. Kui võtta juurde, et praegugi toimuvad raudtee renoveerimistööd, siis võib ajavõit tulevikus veelgi suurened. Lõpliku tõe annab maikuu, kui teeme peatumistega katsesõite uute sõiduplaanide loomiseks,” lausub Kaareste.

Keila jaamas Stadleri kõrval seisev eakas tumesinine veerem ER2 saab noorema kolleegiga mõõtu võtta veel loetud kuud. Uued rongid

Uued rongid

- Elektriraudtee tellis Stadlerilt 18 elektrirongi
- Uue rongiga saab sõita 28. juunist liinil Tallinn–Keila.
- 20. juunil 2014 hakkab liinil sõitma viimane Stadler FLIRT elektrirong ning selleks hetkeks on liiklusest eemaldatud kõik vanad reisirongid.

hakkavad alates juuni lõpust aega näinud sõidukeid järjest välja vahetama. Vanad müüakse kas reisijateveoks või vanametalliks maha.

„Vana elektrirong siin kõrval on meil aastast 1964. Tal on küll kere ja muud detailid korduvalt renoveeritud, kuid raam saab järgmisel aastal 49-aastaseks. On viimane aeg rongid välja vahetada. Tegelikult on nende eluiga kuni 30 aastat ja nii ka uute puhul,” sõnab Kaareste. ●

Uued ideed kodus ja aias

26.–28. aprillil toimub Eesti Näituste messikeskuses juba 16. kodu- ja sisustusteamaline suursündmus „Interjäär 2013”. Tänavune sisustus-, kinnisvara- ja aiandusmess üllatab mitmete uudsete lahendustega ning on kevadhooaja ilusaks avaürituseks.

Kevad on traditsiooniliselt aeg, mil enamik inimesi oma kodule veidi enam tähelepanu pöörab. Kes plaanib soetada lausa uut eluaset, kes lihtsamat remonti teha, või on kavas lihtsalt kevadine suurpuhastus. Kuid pea alati tekib kevadel seesmine vajadus luua koju veidi värskendust, tuua mängu mõni uus sisustuselement või lisada uusi värve. Kellel oma aed, leiab end üha sagedamini mõttes aias askeldamas, usinamad pannud akendele eelkülvatud taimed kevadet ootama ning lähipäevil on ilmselt lootust juba päriselt ka esimesi aiataid teha, kui maapind taheneb ja ilmataat alt ei vea.

Interjäärimessiga samal ajal peetakse tänavu koguni 20. korda ka aiandusmessi „Aiandus 2013”. Asjatundlikku ja praktilist nõu ning uudseid mõtteid peaks messilt leiduma igapähele. Ülevaate saab aiandusnippidest, esitletakse lilleseadeid ning koostöös erinevate aiandus- ja haljastusfirmadega ehitatakse ja kujundatakse messihalli moodne ja õdus aianurk, mis oleks inspiratsiooniallikaks nii algajale aiahuvilisele kui ka profile. Kevadist värvi ja särtsu toob messile Disainistuudio, korraldades B-halli laval lilleseade võistlused. Vaheaegadel jagavad laval nõu ja näpunäiteid oma ala asjatundjad. Eesti Florist koordineerib Tallinna lillepoodide lilleseadete väljapanekut/võistlust, parima nende seast selgitab välja aga messikülastaja.

Mõnuses õhkkonnas on võimalik avastada enda jaoks uusi värvitrende, lahendusi ja nippe. Avastamisrõõmu pakuvad uuemad suunad disaini-, interjööri- ja puidukonstruktioonide ning erinevate pörandalahenduse valdkonnast. Tutvuda saab uuemate ideedega mööblivalmistajatelt.

Jääb külastaja otsustada, kas rakendada oma kodus uut terviklahendust või võtta kinni ühest ideest ja integreerida see juba olemasolevasse kodukujundusse.

Mess koondab kokku palju oma valdkonna spetsialiste, seega tasuks julgesti kasutada võimalust küsida nõu kõige huvipakkuva kohta.

Messil „Interjäär 2013” saab ka tänavu näha põnevaid YIT Ehituse, Merko Ehituse ja Metro Capitali korterilavastusi, mis sisustatakse koostöös professionaalidega, pakkudes ajakohaseid ja nutikaid lahendusi nii ruumi planeerimiseks kui ka sisustamiseks. Mainitud korterid on täiesti reaalsed ning soovi korral võib messil nähtud korteri endale kodus osta täpselt samasuguse viimistluse ja mööbliga.

Kinnisvaraprojekti korraldavad koduportaal INKodu.ee ja Eesti Näituste AS koostöös tuntud Eesti sisearhitektidega (Reet Krause, Reet Helisabeth Karm ja Lilian Kristianson), projekti eesmärk on ühelt poolt tutvustada messikülastajale kinnisvara uusarendusi ning teisalt

anda põnevaid ideid ja inspiratsiooni. Kokku valmib messihalli kaks täismõõdus reaalset korterit ning üks suur köök-elutuba.

Traditsiooniliselt korraldatakse messil parima stendikujunduse konkurss koostöös portaaliga Sisustusweb.ee, kus lisaks žüriile saavad oma hinnangu anda ka messikülastajad.

Kel mõtteis alustada remondiga, saavad osa võtta vanamaterjalist toodete valmistamise töötoast, kus tutvustatakse erinevaid tehnikaid.

Palju põnevat pakub tänavu Häckeri lava, kus uue köögmööbli kõrval esitletakse ka moodsamat köögitehnikat, lisaks on köögis kohal meisterkokk! Külastajate vahel loosib Häcker koos Siemensiga välja automaatpesumasina.

GoAdventure loosib messikülastajate vahel välja kaheinimesereisi Türgi Izmiri! Põnevaid loosiauhindasid jagub veelgi, tule ainult kohale ja anna endale võimalus.

B-hallis rõõmustab lapsi Jänku-Jussi nurk ning Batuudijuss on kohal vahva batuudiga.

Messide teemakäsitlused seovad ühtseks ja harmooniliseks tervikuks disaini, sisekujunduse ja aiakunsti.

Kokku osaleb messil üle 200 firma, kes pakuvad uut ja põnevat nii elutuppa, kööki kui ka laste- ja magamistuppa, aeda ja kontorisse ja veel palju muud huvitavat.

Täpsem info
www.sisustusmess.ee ja
www.aiandusmess.ee

SOOMLASED OSTAVAD EESTIST AINA ROHKEM MAIUSTUSI

Soome kaubandusettevõtete korraldatud küsitlusest selgus, et põhjanaabrid ostsid mullu Eestist varasemast rohkem maiustusi. Ravimeid ja jalanõusid osteti aga vähem. Pooled Eestisse rei-

sinud soomlastest peavad küsitluse järgi hinnataset oma reisi keskeks põhjuseks. Soomlaste kulutused löid samuti mullu uue rekordi: Eestisse jäeti 501 miljonit eurot. **Delfi**

VENE POMMITAJAD HARJUTASID ROOTSI RÜNDAMIST

Vene õhujõud harjutasid märtsi lõpus muuhulgas raskepommitajatega Tu-22M3 (pildil) Rootsis asuvate sihtmärkide ründamist. Venelased tulid üllatuslikult keset ööd, kui Rootsi selleks valmis ei olnud. NATO siiski reageeris ja saatis välja oma hävituslennukid, kirjutas eile Rootsi ajaleht Svenska Dagbladet. Erakordset sündmust oli ajalehe teatel seni saladuses hoitud. **Delfi**

Afganistanist on oodata rekordilist oopiumisaaki

Ajal, mil lääneriigid valmistuvad lahkuma, viitab ÜRO raport moonikasvatuse kiirele kasvule.

Emma Graham-Harrison
The Guardian

Kaksteist aastat pärast Talibanilangemist on oopiumisaak Afganistanis jõudmas peaaegu rekordilisele tasemele. ÜRO raportist selgub, et ebastabiilses olukorras külvatakse aina suurematele maalappidele illegaalselt, aga tulutoovalt mooniseemneid.

Moonipõllunduse kiire kasv lääne vägede kojumineku eel riivab eriti kehvasti Suurbritanniat, kes kuulutas end kümme aastat tagasi Afganistani narkovastases võitluses „juhtivaks riigiks”. „Moonide kultiveerimine laieneb eeldatavasti mitte ainult neil aladel, kus see juba 2012. aastal käimas oli, vaid ka uutes piirkondades või neis paigus, kus oopiumitaimede kasvatamisele oli lõpp tehtud,” tõdetakse raportis „Talvine riskihinnang Afganistani oopiumile”.

Oopiumi tootmise suurenemine viitab nii laienevale ebastabiilsusele kui ka murele tuleviku pärast. Raporti järgi kasvatatakse taimi suurema tõenäosusega nendes piirkondades, kus on kõrge vägivallastase ja kus põlumehed ei ole saanud põllumajanduslikku toetust. Oopiumikaubitsejad varustavad neid aga hea meeliga seemnete ja väetistega ning teevad isegi ettemakset, et julgustada mooni kasvatamist. Põlumeezel, kes ei saa toetusi lääneriikidelt või oma valitsuselt, on väga raske peibutamisele vastu seista.

Pool kasumist ära

Samal ajal on narkokaubanduse kõige mõjukamatel tegelastel – alates kaubitsejatest kuni korrumpeerunud valitsusametnikeni, kes võtavad endale poole igast oopiumikilost saadavast kasumist – aina vähem võimalusi teenida raha tehingutelt NATO või rahvusvaheliste organisatsioonidega. Võimalik, et nad koguvad „sõjamootori” eelolevateks presidend- ja parlamendivalimisteks.

„Oopiumitoodang kasvab juba kolmandat aastat järjest ja on lähenemas rekordilistele tasemetele,” ütles Jean-Luc Lemahieu, ÜRO uimastite ja

Noor põlumees mooniväljal Afganistani Jalālābādī provintsis. Riigi 34 provintsist on moonivabad ainult 14.

Foto: Reuters/Scanpix

Väljavõtted ÜRO raportist

●● Raport Afganistani oopiumitoodangust koostati kahes osas. Detsembrist jaanuarini hinnati olukorda kesk-, ida-, lõuna- ja lääneprovintsid, kus mooniseemned külvati mullu sügisel. Veebruaris ja märtsis uuriti põhja- ja kirdeprovintse, kus tavaliselt kasutatakse kevadkülvil.

●● 2013. aasta moonipõldude pindaala on veel täpselt teadmata, kuid ÜRO hinnangul on viiteid, et see kujuneb suuremaks 2012. aasta 154 000 ha ja 2011. aasta 131 000 ha.

●● Oopiumitoodang on suurenenud 12 provintsis, olulisemaid muutusi ei toimu seitsmes ja langust võib täheldada ühes. 34 provintsist 14 on eeldatavalt moonivabad.

●● Kõrgeks ja väga kõrgeks hinnatakse oopiumi tootmist kahes lõunapoolses provintsis, Kandahāris ja Helmandis, kus on ka enim välisvägesid.

●● Ebaseaduslik moonikasvatuse ja oopiumi tootmine arvatatakse andvat 15% Afganistani SKT-st, mis eelmisel aastal ulatus 20 miljardi dollarini.

Kaivo Kopli

kuritegevuse ameti juht Afganistanis. „Inimesed püüavad end kindlustada ebakindla tuleviku vastu, nii poliitilises kui ka majanduslikus mõttes.”

Afganistani 34 provintsist on nüüdseks moonivabad ainult 14 – 2010. aastal oli neid 20. Kolmes provintsis riskerisid põlumehed sel kümnendil esimest korda mooniseemnete kevadkülviga. Moonikasvatuse vähenemist on näha üksnes ühes provintsis, läänepoolses Herātis, kuid tegelikult võib sealgi olla tegemist statistilise kõrvalekaldega. Eelmisel aastal oli ÜRO sunnitud tuginema kaudsetele andmetele, mitte aga satelliidipiltidele, mida tavaliselt on moonikasvatuse ulatuse hindamiseks kasutatud. Kohalikud ametnikud protestisid häälekalt, et sealset oopiumisaaki ülehinnati.

Kui selle aasta moonipõldudel korjatakse saak ilma oluliste takistusteta, taastab Afganistan oma staatuse tootjana, kellelt tuleb 90% maailma oopiumist. Riigi osakaal sel tapval turul langes umbes 75%-le kahe viimase aasta halva ilma ja ikalduse tõttu. Kuid langus oopiumitootmises tõs-

tis ühtlasi hindu – rekordilise 300 dollarini kilo eest. Hind on nüüd langenud umbes saja dollarini, olles aga sellegipoolest kõrgemal varasemast tasemest, mis tekitab paljudes põlumeekest kiusatust moonikasvatusega alustada.

Pehme talv, suurem saak

Paistab olevat ebatõenäoline, et sel aastal kehv saak korduks. Ikaldusest pole kuulda olnud ja erakordselt karmile 2011. ja 2012. aastale järgnes viimastine pehme talv, mis lubab eeldada suuremat saaki.

Toodang on kasvanud selles hoolimata, et Afgani-

Toodang kasvab hoolimata sellest, et riigi narkovastane võimekus on palju parem.

ni spetsiaalsete narkovastaste üksuste võimekus on märkimisväärselt paranenud, ütles Lemahieu. Raportis leiti, et hirm moonipõldude hävitamise ees on varasemaga võrreldes üha olulisem põhjus, miks põlumehed eelistavad jääda legaalse taimede kasvatamise juurde.

Kuid ei valitsus ega Afganistanile abi jagajad pole

pidanudki suureks prioriteediks maailma narkoturgu toitva oopiumitoodangu ja kaubanduse kallale minemist, märkis Lemahieu, hoolimata selle mõjust julgeolekule, korruptsioonile ja ka usaldusele pealinnas Kabulis.

Säärase ametliku tähelepanuta jätmise tüüpnaide on 22 „riiklikku prioriteetprogrammi”, mille Kabuli valitsus koostas, et koondada abiraha ja diplomaatilisi pingutusi võtmetähtsusega valdkondadesse, sealhulgas õigus- ja haridussüsteemi. Narkovastane võitlus ei ole nende hulgas, nagu pole see pandud ka mõne teise riikliku programmi keskmesse.

„Narkovastase võitlusega peab tõsiselt tegelema kogu valitsus, nagu ka rahvusvahelise abi andjad,” ütles Lemahieu. „Üks suur puuduv lüli on selles kogukondade abistamine.” Moonipõldude hävitamise programmid, mis ei toeta põllumehi tervishoiu- ja haridusolude parandamisega ega soodusta teiste põllutaimede kasvatamist, annavad uusi võimalusi Talibanile ja muudele mässuliste rühmitustele, mis suhtuvad moonikasvatamisega leplikult või julgustavad sellega tegelema,” lisas ta. ●

© Guardian News and Media 2013

Eesti saadik: mooniväljade vastu saab arenguabiga

Küsimustele vastas Väino

Reinart, välisministeeriumi asekancler, Eesti

suursaadik Kabulis.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

●● Miks on oopiumikasvatusega lood Afganistanis nii hullusti, kas meie ja liitlaste tegevusest polegi siis mingit kasu olnud?

Moonikasvatuse on Afganistanis väga levinud juba pikeemat aega, sest sealsetel inimestel puudub sageli alternatiiv elatise teenimiseks. Ainult sõjalise jõuga seda probleemi lahendada ei saa. Püsiva muutuse saavutamiseks tuleb tegeleda praeguse olukorra põhjustega.

Afganistani elanikest elab üle 75% maapiirkondades ning üldjuhul on just seal ka haridustase eriti madal. Kui lisada sellele ka välja arendamata riigisisene infrastruktuur, logistiliselt keeruline asukoht välismaistele turgudele ligipääsuks ning madal päritolumaa maine, siis on arusaadav, et kohalikel on kasulik oma maalapil mooni kasvatada.

●● Mida saab veel teha Afganistanis oopiumimooni kasvatuse piiramiseks, arvestades, et hakkame sealt operatsioonidega tuleval aastal koju sättima?

Üheks olulisemaks meetmeks narkovastases võitluses on arengukoostöö. Selle keskeks eesmärgiks ongi toetada Afganistani reformide elluviimisel ja haridussüsteemi arendamisel, mis võimaldaks sealsel elanikkonnal leida rakendust legaalses sissetulekuallikate juures.

Eesti toetab arengukoostöö vahenditest Afganistani muuhulgas iga-aastaste maksetega Afganistani ülesheituse usaldusfondi, mida haldab Maailmapank. Üks programm, mida see fond toetab, on maapiirkondade ettevõtlikkuse arendamise programm. See on vaid üks näidetest, mis on otseselt suunatud sellele, et maapiirkondade elanikele pakkuda võimalusi teiste elatusallikate leidmiseks. Ka kõikvõimalikke haridusprojekte ja investeringuid infrastruktuuri saab võtta kui panust narkovastasesse võitlusesse.

Meie eesmärgiks on aidata afgaanidel üles chitada riik, kus kõigil oleks võimalik ausa tööga oma pere ära elada. Vägede väljatoomine ei tähenda, et riik jäetaks edaspidi oma probleemidega üksi. ●

Medvedevi kehv seis: kuulujutuveskid jahvatavad Vene peaministri langusest

Putin viitas puhastusele kõrgemas ametnikkonas, uuritakse Medvedevi lemmikprojekti.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epi.ee

Dmitri Medvedev on viimasel ajal olnud kehv seisus – niisugused kuulujutud on liikunud sellest ajast saadik, kui Vladimir Putin ütles veidi rohkem kui poolteist aastat tagasi välja, et Dima aeg Kremliis saab otsa.

Putin lubas Medvedevile küll armulikult peaministri kohta, kuid seni, kuni see päriselt ametlikuks sai, ei vaibunud kahtlused, kas ta ikka valitsusjuhiks nimetatakse. Ja nii kui see juhtus, läksid liikvele kuulujutud, et ega Medvedevil pikka pidu ole. Kord vähem, kord rohkem, aga juba ligi aasta on spekulatsioonid, et Putin vallandab valitsuse varem või hiljem.

Praegu on kuulujutuveskid taas tõsisemad tuurid üles võtnud. Alguse pani eelmisel nädalal Putin ise, seda mõneti kummaliselt. Nimelt kohtus ta Kalõmõkkias kuberneridega, kaasas ka mõned ministrid, ning käskis avaliku osa lõpus telekaamerad välja lülitada, et asuda

kohalolnutele hoopis teravalt karkima. Putin heitis ette, et tema sotsiaalprogramme ei viida piisavalt kiiresti ellu.

Mina või teie

„Kui me sellega hakkama ei saa, tuleb tunnistada, et kas mina töötan ebaefektiivselt või töötate teie kõik halvasti ja teil kõigil tuleb lahkuda. Pööran teie tähelepanu sellele, et tänasel päeval kaldun ma teise variandi poole,” ütles Putin LifeNews.ru avaldatud videos – väidetavalt oli üks kaamera kogemata tööle jäänud.

Putini pressiesindaja Dmitri Peskov pahandas avalikult Kremli lähedaseks veebisai-

Medvedevist saab patuoinas, kui majanduses seis keeruliseks läheb.

diks peetud LifeNewsiga, kuid video sisu tunnistas ta õigeks. Küll aga lükkas Peskov ümber kiiresti levima hakanud jutud sellest, et Putin ähvardas valitsust vallandamisega – etteheited olid mõeldud kohalikele juhtidele.

Videolõik lekkis või lekitati internetti vahetult enne Med-

Levivad jutud sellest, et president Putin (seljaga) kavandab peaminister Medvedevi ja valitsuse vallandamist, ajendiks võib saada Venemaa kehv majandus seis. Foto: RIA Novosti/Scanpix

vedevi etteastet duumas, kus ta ligi kaks tundi seletas tavatult üsna jahedalt meeletatud saadikutele oma valitsuse majanduspoliitikat.

Tema enda partei Ühtse Venemaa saadikud heitsid hiljem ette, et kõnes „puudus enesekriitika”, Õiglase Venemaa fraktsioon ähvardas peaminist-

rit umbusaldusavaldusega, kui riigi majanduskasv peaks langusele pöörduma.

Märgid on olemas

Üldiselt ongi enamik vaatlajaid oletanud, et Putin teeb Medvedevist patuoina just siis, kui majanduses seis keeruliseks läheb. Märgid on ole-

mas ja ega Medvedev duumas peetud kõnes neid ka eitanud, tunnistas, et kui toormehinad maailmaturul veel kukuvad, võib Venemaa aasta lõpus majanduslangusesse jääda.

Kuid Medvedevi kehvad ajad polnud sellega veel läbi. Nimelt marssisid otseselt presidendile alluva juurduskomitee

Ebaseaduslikud maksed duumasaadikule?

Uurijad esitasid Skolkovo fondi asepresidendile Aleksei Beltjukovile süüdistuse Kremli-kriitilisele duumasaadikule Ilja Ponomarjovile tehtud ebaseaduslikes väljamaksetes. Juurduskomitee teate järgi püüdis Beltjukov varjata lepinguid, mille alusel sai Õiglase Venemaa fraktsiooni saadik Ponomarjov 300 000 ja 450 000 dollarit loengute ja uurimustööde eest.

Nii Beltjukov kui ka Ponomarjov on süüdistuse tagasi lükanud. Beltjukov ütles Ria Novostile, et lepingud on seaduslikud ja „nii kaugel kuriteost kui võimalik”. Ponomarjov kinnitas, et ta on 750 000 dollari suuruse teenistuse ka seaduslikult deklareerinud.

ametnikud sisse Skolkovo fondi juhataste ruumidesse, otsisid selle läbi. Uurimise all on miljardite rublade väärkasutamine selles kõrgtehnoloogia edendamisele pühendatud fondis. Skolkovot peetakse Medvedevi lemmikprojektiks, mille ta presidendina käivitas ja mille nõukogu esimees ta praegu on. ●

24.04. Salme Kultuurikeskus / 25.04. Kiviõli Rahvamaja / 27.04. Kuusalu Rahvamaja
29.04. Haapsalu Kultuurikeskus / 02.05. Viimsi Kultuurikeskus
06.05. Valga Kultuurikeskus / 07.05. Paide Kultuurikeskus
09.05. Salme Kultuurikeskus / 10.05. Tapa Kultuurikoda
13.05. Kuressaare Kultuurikeskus / 14.05. Orissaare Kultuurimaja

Etenduste algus kl. 19.00

Ootamatu ettepanek

Richard Baer (USA)

HELGI SALLO
RAIVO TRASS
RAIVO METS
VELJO REINIK

LAVASTAJA:
EERO SPRIIT

VANA BASKINI TEATER

JUUBELIPIDUSTUSED

6.–20. SEPTEMBRIL

MAJA TÄIS MUUSIKAT

Rahvusoper Estonia juubelpakett

- **ESTONIA AWAMISE PIDU** 6. septembril Estonia teatrisaalis ja sellele järgnev PIDULIK ÕHTUSÖÖK Estonia kontserdisaalis
- Tõnu Kõrvitsa ooperi **LIBLIKAS** maailmaesietendus 13. septembril
- **PÖLVKONDADE OOPERIGALA** Estonia teatrisaalis 14. septembril
- **PITSKINDAD** daamile või **SILINDER** härrale
- Awamise peole saabumine **HOBUKAARIKUGA**

Pakette müüakse ainult parimatele istekohtadele ja ühe paketi hind on 220 €. Ostes korraga kaks paketti, saate kingituseks septembris ilmuva juubeliraamatu „Üks mõtet kandev maja”.

Juubelpaketid on müügil 28. aprillini Rahvusoper Estonia kassas, Piletimaailma ja Piletilevi müügipunktides ning internetis aadressil www.piletimaailm.com ja www.piletilevi.ee.

NÜÜD MÜÜGIL!

LISAINFO SÜNDMUSTE JA PAKETI KOHTA:

OPERA.EE

PALUME TEID LAHKESTI OSA VÕTTA!

PARUSK EAS-I NÕUKOKKU

Majandusminister Juhan Parts allkirjastas reedel käskkirja, millega nimetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse nõukogu liikmeks varem tegevjuhi kohuseid täitnud Raul Paruski. **EPL**

DELFI OSTIS MÄNGUKOOPA

Ekspress Grupi tütarettevõtte AS Delfi ja Rocketfeeds OÜ sõlmisid ostu-müügi lepingu, millega omandab Delfi 7000 euro eest online-mängude portaali Mängukoobas. **Delfi**

ELEKTRI EKSPORT KASVAS MÄRTSIS OLULISELT

579 gigavatt-tundi moodustas märtsis Eesti elektrikaubanduse koguskiht. See on aastatagusest perioodist kaks korda rohkem.

Eksport Soome kasvas üle nelja korra 66 gigavatt-tunnini ja Leetu pea kaks korda 250 gigavatt-tunnini. Elektrit imporditi 286 gigavatt-tundi, 10% rohkem kui aasta tagasi. **EPL**

Värske börsi juht Rauno Klettenberg on rahul, 2013. aasta märts oli börsil viimase kolme aasta parim kuu.

Foto: Priit Simson

Börsi juht: riigiettevõtted oleksid börsil avatumad

Intervjuu

Ann-Marii Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Nasdaq OMX Tallinn uus, 8. aprillil tööle asunud juhatuse esimees Rauno Klettenberg näeb börsil aktiivsuse kasvu.

●● Mis seisus Tallinna börs täna on? On ta varjusurmas või tegeletakse „laiba elustamisega“ nagu mitmed pangandus-inimesed kritiseerivad?

Võrdlesin just selle aasta esimest kvartalit aastatagusega – olukord on paremaks läinud, on tõusnud nii ettevõtete turukapitalisatsioon kui käive ja seda oluliselt. Ütleks, et aktiivsus on suurenenud. 2013. aasta märts oli börsil viimase kolme aasta parim kuu.

●● Mis on Eesti ettevõtetes hästi, mis halvasti?

Pidevalt tuuakse välja seda, mis on meie ettevõtluses või majanduses üldiselt halvasti. Mina aga pigem ütlen, et Eesti ettevõtted on konkurentsivõimelisemad ja toodavad rohkem lisaväärtust kui mõned aastad tagasi ehk teevad rohkem „tarka tööd“. Lisaväärtus omakorda aitab töökohti luua ja eksporti kasvatada.

●● Endine börsijuht Andrus Alber toetas tugevalt riigiettevõtete börsile tulekut. Kuidas teie sellesse suhtute?

Jagan tema seisukohta, sest see aitaks kohaliku kapitaliturgu elavdada. Riigiettevõtete börsile tulemisega muutuksime

investoritele huvitavamaks ja ettevõtted ise muutuksid läbi- paistavamaks ja avatumaks.

●● Aga tegutsemine seisab poliitiliste otsuste taga? Sest kõik justkui räägivad, et „peaks“, aga tegelikult pole lähiminekust ühtki näidet, et seda ka tehtud oleks.

Praegusel hetkel on ettevõtete, sealhulgas ka riigifirmadel, kes soovivad kapitali kaasata, seda mõistlik teha kohalikul turul. Siin nende tuntus tõuseb, inimestel-klientidel tekib võimalus aktsionär olla ja saada ka tuludest osa. Aga soov kapitali kaasata sõltub sellest, mis sellega edasi tehtaks ja kuidas investeeritaks.

ga vähe või kogu raha panna ühele turule. Sisetunne ütleb, et see protsent võiks 30 kanti liikuda. Selleks läheb muidugi aega, arvestama peaks vähemalt viie aastaga.

●● Palju on räägitud Tallinki börsilt lahkumisest. On vaja siis eriti kiiresti pingutada, et tühi koht kellegi uuega täita?

Ma ei kommenteeriks Tallinki kohta üldse midagi, sest see puudutab emitendi enda tegevusi ja otsuseid. Aga eks te ise vastasite oma küsimusele – börsile oleks vaja uusi ettevõtteid igal juhul.

●● Aga kas neid ettevõtteid on, kes börsile tulekut tõsiselt kaaluvad?

Loomulikult on meie poolt ettevõtete külastamist kui ka börsile tuleku tehnilise poole tutvustamist aktiivselt tehtud. Lisaks sellele on hea öelda, et

majanduskeskkond, lähiriikide turud ja nende paranemine on need, mis panevad julgema otsuseid tegema. Aga see ongi ring – riigiettevõtete börsile tulek aitaks seda julgust ja huvi kasvatada, et börsileminek on edukas.

●● Mida soovitate neile, kes hoiustamise asemel soovivad rahale ka reaalset tootlust?

Inimeste teadlikkus tõuseb – selle peale sunnib mõtlema hoiuste madal tootlus ja selleks, et raha väärtust säilitada, tuleb teha rohkem. Kindlasti tuleb seda aga vaadata kui maratonit, et pikemas perspektiivis kindlustada endale parem tulevik. ●

Ettevõtted on konkurentsivõimelisemad ja toodavad rohkem lisaväärtust.

●● Praegu majandusministri nõunikuna töötav Erkki Raasuke on välja pakkunud, et pensionifondide investeeritud võiks seadusega reguleerida. Kas tõesti tuleks seada n-ö kvoot, et kohalikule turule investeeritaks rohkem kui praegune 5–6%?

Kindlasti toetan rohkema raha siia jätmist, aga seda siis võib-ki kas reguleerida seadusega või luua selleks paremad tingimused. See on oluline, sest ettevõtjate üle, kes meie ümber tegutsevad, on meil parem ülevaade ja meie pensioniraha jääks kohalike ettevõtete arendamiseks rohkem. Kumbki äärmus ei ole muidugi hea – lii-

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Nutitelefonid omanikud, vaadake videot

KES TA ON?**Rauno Klettenberg**

●● Rauno Klettenberg alustas tööd NASDAQ OMX Tallinna juhatuse esimehena selle aasta 8. aprillil.

●● Samuti on ta NASDAQ OMX Tallinnale kuuluva Eesti väärt-paberikeskuse nõukogu esimees.

●● Klettenberg on töötanud finantssektoris kokku 16 aastat, neist viimased 11 juhtivatel kohtadel.

●● Tallinna börsile eelnevalt oli ta viimased neli ja pool aastat Svenska Handelsbankeni pangaga Eesti kontori juht.

●● 2007–2008 juhtis ta samas filiaalis ettevõtete rahanduse üksust.

●● Enne seda töötas Klettenberg 11 aastat SEB Pangas (varem Eesti Ühispank). 2001–2007 töötas ta SEB Panga krediidianalüüsi osakonna juhina ning 1997–2001 finantsspetsialisti ja krediidiriski analüütikuna.

●● Rauno Klettenbergil on ärijuhtimise bakalaureuse- ning majandusarvestuse ja finantsjuhtimise magistrikraad EBS-ist.

Riia ja Tallinn lubavad Tallinki aktsionäridele rahasadu

Tallink Grupp

33,5 mln €
0,05 € aktsia kohta

Olympic Entertainment Group

15,1 mln €
0,1 € aktsia kohta

Tallinna Kaubamaja

14,3 mln €
0,35 € aktsia kohta

Merko Ehitus

5,31 mln €
0,3 € aktsia kohta

Harju Elekter

1,6 mln €
0,09 € aktsia kohta

Premia Foods

0,4 mln €
0,01 € aktsia kohta

Ekspress Grupp

0,3 mln €
0,01 € aktsia kohta

Ligi pooled Tallinna börsi ettevõtted on tänavu teatanud dividendide maksimisest

Dividende kokku, dividendid aktsia kohta

Allikas: EPL; graafika: Maret Müür

Laevafirma esmakordne dividendimaksimine tähendas kannapööret ettevõtte arengukavades.

Andres Reimer

andres.reimer@epl.ee

Käimasolev reisilaeva Isabella ostmine Riia–Stockholm liinile jääb Tallinkile tõenäoliselt mõneks ajaks viimaseks suureks rahapaigutuseks laevaostu, kinnitas ettevõtte juht Enn Pant. „Varem oli meie eesmärgiks uute laevade chitamine, et saada Läänemere suuri- maks laevafirmaks, nüüd aga oleme seadnud eesmärgiks selle, mille pärast on meiega liitunud aktsionärid: me keskendume kasumile ja dividendidele.“ Isabella ostmine Riia–Stockholmi liinile tuli loogilise sammuna, et käia kaasas

Laevafirma teenindavatest suundadest näitab reisijate arvu jätkuva kasvamise märke Tallinna–Helsingi laevaliini. Tallinna–Stockholmi liinil on reisijate arv jäänud samale tasemele.

Soome ja Rootsi vahelised laevad ei suuda praegu varasemast rohkem reisijaid ligi meelitada. Ühe põhjusena nimetas Pant inimeste muutunud reisiharjumusi. „Aastaid tagasi, kui need laevad liinile toodi, nõustusid väiksema reisieelarvega soomlased raha säästmise nimel isegi kuni kuuekesi ühes kajutis reisima, kuid nüüd – jõukamatena eelistavad nad igaüks eraldi kajutit,“ selgitas Pant. „Praegu toimivad sama mudeli järgi näiteks meie lõunanaabrid, kes on nõus Riias Stockholmist reisima samas kajutis koos isegi täiesti võraste inimestega.“

Samal ajal asus Tallink põhjalikult uuendama oma piletimüügi strateegiat. Juba on loobunud nn viimase hetke odavatest pakkumistest, odavamaid pileteid müüakse nüüd nendele klientidele, kes ostavad varem. Samuti soovib laevafirma vähendada massilist nn tasuta piletit jagamist.

Peterburi sadamasse Tallink püsiliinide asutamist tulevikus ei kavanda. Küll aga panustatakse jätkuvalt suure entusias- miga venelaste meelitamisse oma juba olemasolevatele laevaliini- dele. ●

Varem oli eesmärk saada suurimaks, nüüd aga kasum ja dividendid.

lätlaste ja leedulaste üha kasvava reisimiskihuga.

„Me töötame selle nimel, et suurendada senist üheksa miljoni reisijaga tulemust, ehkki oodatavat kasvunumbrit ei saa kohe kindlasti kordades mõõ- ma hakata,“ ütles Pant.

a

ARVAMUS

OBJEktiivsusest

Põhimõtteline vahe on algses kavatsuses: kas sa tahad tõtt teada saada ja edastada või on sul algusest peale miski muu plaanis.

AJAKIRJANIK JÜRI MALOVERJAN (POSTIMEES)

JÄRJEPIDEVUSEST

On ekslik väita, nagu teatud territooriumi osa kaotus kui selline teeks katki riikliku järjepidevuse.

TÜ ÕIGUSPROFESSOR LAURI MÄLKSOO (POSTIMEES)

ÜHTSUSTUNDEST

Ühtsus ehk arvamus-
te vähesus paljususe
asemel ei saa olla vaba
ühiskonna püsiseisund.

PEATOIMETAJA KAAREL TARAND (SIRP)

KUI MAA JÄÄB tühjaks, lähevad metsloomad üha julgemaks

Piir meie ja nende vahel

Tõnu Talvi

looduskaitse bioloog

Täna tähistame jüripäeva, mis on kevadtööde alguse päeva kõrval tuntud ka kui karjalaske- ja kiskjate tõrjumise päev. Vanarahva uskumuste järgi seob huntide pühak Jüri jüripäeval hallivatimehe suu koduloomade kaitseks kuni mihklipäevani kinni. Ka erilistes loitsudes pöörduti karja kaitseks palvetega püha Jüri poole. Kiskjate tõrjumiseks oli tuntud varahommikune karja jälgede pööramine kodu ja leitud hundi jälgede pööramine metsa poole. Et kari püsiks suvel koos ja terve, käisid inimesed tema ümber. Peame tunnistama, et kõrvuti elamise ja teineteise arvestamise mõjul kujunenud ja tuhandeid aastaid püsinud inimese ja looduse vaheline suhe on viimastel aastakümnetel oluliselt muutunud. Piir meie ja nende, inimese ja metsa vahel on hägustunud. Inimene ei oska enam loodusega kõrvuti elada, metsaasukas ei tunnetata enam, kus kulgeb tema ja kahejalgsel naabri vaheline nähtamatu piir.

Valvatud vara

Läbi aegade oli maarahva varanduseks haritud põld ja kariloomad. Põllust ja koduloomadest sõltus, kas perel jätkus aasta läbi toitu, kehakatteid ja vahendeid tööde tegemiseks, maksude tasumiseks ja vajaliku ostmiseks või vahetamiseks. Põlluvili, kari- ja tööloomad olid inimese jaoks eluliselt olulised, neid valvati ja nende eest hoolitseti, sageli paremini kui enda eest. Kariloomad aeti õöseks lauta või käidi õitsil. Karjase amet oli talus üks tähtsamaid. Peremehe suurimaks varanduseks olid terved ja tugevad hobused ja härjad. Viljapõllul oli ümber

tara, et loomad eemal hoida. Sellest sõltus inimese elu.

Ahvatlus metsloomadele

Tänapäeval lähevad põllumassiivid ja koduloomade karjad üha suuremaks ja saagikus paremaks. Sellega käiskäes muutuvad põllud ja kariloomad metsloomadele üha ahvatlevamaks. Inimene aga, selle asemel, et oma vara eest hoolt kanda, seda kaitsta ja metsaasukatele pidevalt omanikusuhtest märku anda, kolib üha suurematesse keskustesse, oma maad mööda laiali paiknevast varast ja majanduslikest huvidest kaugemale. Põlu-, karja- ja heinamaade vahel

Põllud ja karjad lähevad üha suuremaks. Metsloomadele on see ahvatlev.

hajali paiknevad põlistalud on muutunud nädalalõpu kodudeks ja suvemajadeks. Põllu- ja karjamaalt loodetakse üha rohkem saaki saada, seda ootust turgutavad ka põllumajanduse toetusskeemid. Paraku ei kasva majandusliku võimsuse ja huvidega koos omaniku teadlikkus ja vastutus.

Kuidas peaksid selles olukorras käituma metsaasukad, kel on nüüd, mil maa inimes-

test tühjaks jääb, valida ilma võõristust tekitava kahejalgsel naabri jälgede, lõhna ja tõhusa piirdeta lambakarja või teravate meelte ja kiirete jalgadega metskitse vahel? Rammusa viljaorase või kuluks muutunud rannaniidu vahel?

Metssigade lisasöötmisega oleme nad muutnud tülikateks, meist sõltuvateks poolkodustatud naabriteks. Loomulikult valib tark kriimsilm, mesikäpp või hall kurg kerge- ma saagi.

Põlluvilju, kariloomi, õue- muru kaitsta saame ainult meie, inimesed. Oma vara eest vastutades ja omanikuõigustest selgelt märku andes. Enamasti ei ole parimaks lahenduseks püss. Karjaaed, mis hoiab lambad sees ja hundid väljas, põlluvalve paarinädalaseks lindude rändeperioodiks, karjane ja koer on üksnes osa unustatust.

Toitu peaks endale koju tooma ikka ainult söömiseks, äraviskamise korral aga arvestama tülikaks muutuvate naabritega. Oluline on märgistada see nähtamatu piir meie ja nende, inimese ja looduse vahel. Jüripäeval karja jälgede kodu poole ja hundi jälgede metsa poole pööramine aitab sellele kaasa. ●

Inimene on maad kartma hakanud

Katkendeid Tõnu Önnepalu raamatust „Mandala” (Varrak 2012, lk 198–200)

„Inimene on maad kartma hakanud. Võib-olla on ta teda alati kartnud, aga varem ta ei saanud muidu, kui pidi teda oma palja jalaga tallama, jälg jälje kõrval, tuhande aasta surnute jalajäljed uute elavate paljaste päkkade all. Käega pidi teda katsuma, teda ja seda, mida ta andis.

Nii oli see inimese ajal. Nüüd, pärast inimest, pole seal kunagi kedagi. Ainult metsloomad käivad. Metssead tallavad sügisel vilja sisse terve rade labürindi. Isegi hundid on juba ilmunud ja ei kardagi väga. Kabeliteel nähti kevadel ülesärkanud karu jälgi. Varsti saab inimeste hirm tõeks: maa muutub

ki kardetavaks. /—/ Jahimehed! Nemad kardavad ka. Vaata, kuidas nad tulevad. Metsa nad veel ainult sõidavad. Nende uhked maasturid on elektroonikat täis tuubitud. Mõnikord, kui see metsas või isegi keset neid inimtühje väljasid üles ütleb, on nad püsti hädas. Ei liigu enam, ainult piiksub ja vilgutab lampe. Kasvõi anna jalaga, kasvõi nuta!

/—/ Ei, see maa, mis sa siit näed, on ainult veel pealtnäha inimeste, sest seal kasvab inimeste vili. Tegelikult on ta juba metsik. Aga mitte enam noor ja metsik, nagu ta oli kord. Vana ja metsistunud. Mahajäetud. Ta ei vaja enam inimest ja inimene julgeb tema peale, teda harima tulla veel ainult väga suurte masinatega ...

RIIGIFIRMASID pole tööandjate keskliitu vaja

Peatage tööandjate keskliidu riigistamine

Andres Reimer

majandusajakirjanik

Pean kurvastavaks, kui peab paika tööandjate endise esimehe Enn Veski mägi väide (22.4, EPL), et Jüri Käo valiti tema asemel ettevõtjate juhiks majandusministri kabinetis kooskõlastatud stsenaariumi alusel. See viitab lahendusele, justkui oleks keskliidu juhtimine nüüd üle võetud riigiettevõtete- ja asutuste esindajate hääletega ning poliitikud võivad hakata seni sõltumatult tegutsenud keskliiduga manipuleerima.

Eraettevõtjate ja riigifirmade juhtide huvid ja sellest tulenevalt ka käitumine võivad olla täiesti vastandlikud. Äriseadustiku ühtsetest reeglistest hoolimata mõjutab riigiettevõtteid ennekõike poliitikutetahe. Hea näide selle kohta on Estonian Airi käekäik: ükski eraomanik ei oleks lubanud oma rahaga nii pillavat ringikäimist, kui on toimunud selles majandusminister Juhan Partsi haldusalas tegutsevas

firmas. Partsi soov hoida Estonian Airil hinge sees, hinnast hoolimata, tuleneb poliitilisest eesmärkidest. Minister ei soovi, et ettevõtjatel ja ametnikel kaoks ühenduslüli muu maailmaga.

Asjaliku ja tegusa ettevõtjana tuntud Käo juhib rahandusminister Jürgen Ligi alluvusse viidud Eesti Energia nõukogu. Keskliidu volikogus istub ta kõrvuti selle energiafirma juhatuse esimehe Sandor Liivega. Eesti Energia on seni edukalt esinenud täiesti vastandlikes rollides, olles samal ajal põlevkiviõli projektide riskikapitalist kui ka Ees-

Eraettevõtjate ja riigifirmade juhtide huvid võivad olla täiesti vastandlikud.

timaa energeetilise julgeoleku garanteerija. Erakapitalist sellist hägusust ja vastuolulist mängu endale lubada ei saa. Poliitikute jaoks on aga Eesti Energia ärimudel vastuvõetav.

Kui võim muutub

Poliitikud võivad kontrollitava keskliitu vajada valimiste eel oma seljataguse kindlustamiseks. Kuid nad ei arvesta võimalusega, et pärast valimisi võivad riigiettevõtete ohjasid hakata tõmbama hoopis teised poliitikud – need, kes praegu istuvad opositsioonis. Siis aga

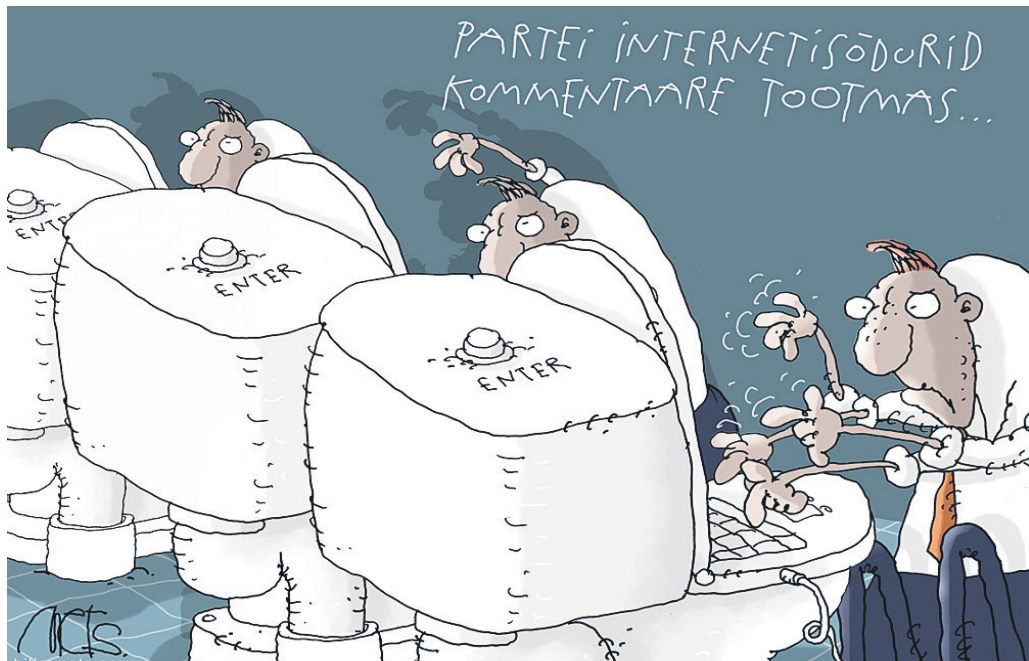
vajaksid tänased niiditõmbajad ise kõige rohkem just võimalikest poliitikute sõltumatut tööandjate keskliitu.

Sõltumatut ja erakapitali huvide eest seisvat tööandjate organisatsiooni vajab Eesti ühiskond tervikuna. Ametiühingute mänguruumi töötajate huvide eest seistes muutub palju kitsamaks, kui tööandjate esindajate tagant hakkavad paistma võimuparteide kõrvad.

Riigiettevõtteid haldavad ministrid peaksid võtma kuulda töötukassa raha üle peetud väitluste ajal esitatud peaminister Andrus Ansipi seisukohta, et riigifirmad ei peaks keskliitu kuuluma. Õigupoolest ei peaks riigifirmad üldse mingisugusesse liitu kuuluma, sest neil ei tohiks olla erihuviseid, mida riigi kui omaniku ees lobistada.

Riigifirmade väljatõmbamine oleks vajalik ka sellepärast, et keskliit töötab suletud klubina, vältides avalikkusele oma siseelu kohta selgituste jagamist. Nüüdki ei öelnud keskliidu uus juht oma eelkäija väidete kohta ühtegi sõna. Suur- ettevõtjate klubi vääriskuse ja mõjukuse säilitamise nimel võib selline avaliku kemplemise vältimine olla õigustatud, kuid riigi äriühingute tegemised peavad olema avalikud. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

Töötutoetuse maksmise aeg on piiratud

Töötuskindlustushüvitist ja töötutoetust ei maksta töötule kokku kauem kui 270 päeva.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Kui Eesti Päevaleht kolm nädalat tagasi kirjutas töötule Eve näitel loo töötuskindlustushüvitise maksmisest ja sellest, et hüvitist ei maksa töötuskindlustushüvitist ja töötutoetust kokku kauem kui 270 päeva.

„On väga kerge jääda elu hammasrataste vahele,” tõdeb Eve, kel ei ole pooletise aasta jooksul õnnestunud püsivat töökohta leida. Selle pooletise aasta kestel ei ole naine olnud kogu aeg töötuna, vaid on olnud ametis kahes kohas, paraku piirdus kumbki neist umbes nelja kuuga. Ühes kohas lõppes leping koondamise, teises kohas katseaja ebarahuldavate tulemuste tõttu, mis mõlemad annavad ka õiguse töötuskindlustushüvitisele. Seda Evele kahes jaos ka maksti – 2011. aasta novembrist 2012. aasta maikuuni ning teisel korral pärast uuesti tööleminekut ja koondamist 2012. aasta augustist novembrini ehk kokku 241 päeva. Kui naine end nüüd märtsi

Tööle! Pikalt töötule toetusi ei maksta, sestap tuleb kiiresti leida uus töö. Infot vabadest töökohtadest leiab näiteks erinevatelt töömessidelt.

Foto: Arno Mikkor

alguses uuesti töötuna arvele võttis, selgus, et töötuskindlustushüvitist ta enam ei saa, sest kindlustusstaazi arvestus loetakse nulliks päevast, mil töötule hüvitist määratakse. Kui ei siis ei – ega seaduse vastu saa, mõtles Eve ja esitas avalduse töötutoetuse saamiseks (3 eurot ja 28 senti päevas), arvestades, et töötutoe-

tusele on õigus inimesel, kes on töötuna arvelevõtmisele eelneva 12 kuu jooksul töötanud vähemalt 180 päeva. Ent talle oli teadmata asjaolu, et töötuskindlustushüvitist ja töötutoetust ei maksta kokku kauem kui 270 päeva. Nii saigi Eve toetust ainult 29 päeva eest. „Ma ei tea, mis nüüd saab,” ohkab naine südamest.

Õigus töötutoetust saada tekib Evel taas pärast 180-päevast töötamist.

Ka töötukassal tuleb tõdeda, et töötuse perioodiks makstavad toetused on ajaliselt piiratud ning et Evel (ja ka teistel, kes on sarnases olukorras) tekiks taas õigus töötuskindlustushüvitisele, peab töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul olema

kogutud vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaazi. Evel on staaži aga kõigest neli kuud, sest kindlustusstaazi arvestus lõpetatakse ja loetakse nulliks päevast, mil töötule hüvitist määratakse (Eve puhul 2012. aasta augustis). Nüüd peab Eve töötama vähemalt kaheksa kuud, et tal tekiks taas töötuks jäämise korral õigus saada töötuskindlustushüvitist. Õigus töötutoetusele tekib Evel taas

pärast 180-päevast töötamist, sest n-ö uus ajaarvamine algab pärast viimase toetusmakse tegemist.

Töötukassa andmetel on inimesel õigus pärast seda, kui talle lõpetatakse töötuskindlustushüvitise ja toetuse maksmine, olla jätkuvalt töötuna arvel ning saada talle vajalikke tööturuteenuseid, mis aitaks tal uuesti tööellu naasta. Selleks võib olla näiteks karjäärinõustamine, tööturukoolitus, tööpraktika jms. ●

Vajatakse kogunud
õmblejat-rätsepat
ja
konstruktorit
Dubais asuvasse õmblusateljeesse.

Leping kestab 2 aastat, puhkus 4 nädalat aastas, brutopalk 500 eurot kuus. Tasuta elamine. Vajalik on inglise keele oskus ja Eesti riigi kodakondsus, halli passiga Dubais töötada ei ole lubatud.

CV saata e-posti aadressile yoursize@mail.ru.
Kontakt: tel +971 5469 7120, Olga Fadejeva

ESTONIAN BUSINESS SCHOOL

kuulutab välja konkursi järgmiste akadeemiliste ametikohtade täitmiseks:

- ettevõtluse õppetooli dotsent – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2018
- ettevõtluse õppetooli lektor – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2016
- infotehnoloogia õppetooli lektor – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2018
- juhtimise õppetooli professor – 1 koht tähtajaga 01.10.2013–30.04.2018
- juhtimise õppetooli lektor – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2016
- käitumisteaduste õppetooli dotsent – 2 kohta tähtajaga 01.09.2013–31.08.2018
- majandusarvestuse ja rahanduse õppetooli dotsent – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2018
- majandusteooria õppetooli lektor – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2016
- turunduse õppetooli lektor – 1 koht tähtajaga 01.09.2013–31.08.2016
- võõrkeelte instituudi saksa keele lektor – 0,5 kohta tähtajaga 01.09.2013–31.08.2016

Eeldused kandidaadile:

- professori või dotsendi ametikohale kandideerimisel doktorikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, lektori ametikohale kandideerimisel magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon
- erialane pedagoogilise töö kogemus kõrgkoolis, võõrkeele lektori ametikohale kandideerimisel lisaks ärialase võõrkeele õpetamise kogemus
- professori ametikohale kandideerimisel aktiivne rahvusvahelisel tasemel teadus- ja arendustöö ning selle juhtimise kogemus viimase viie aasta jooksul, dotsendi ametikohale kandideerimisel varasem aktiivne teadus- ja arendustöö ning üliõpilaste juhendamise kogemus
- õppetöö läbiviimine eesti ja inglise keeles

Konkursil osalemiseks esitada järgmised dokumendid:

- omakäeline avaldus Estonian Business Schooli rektori nimele
- haridust ja teaduskraadi tõendava dokumendi originaal või notariaalselt kinnitatud ärakiri
- curriculum vitae
- publikatsioonide nimekiri
- muud konkursil osaleja poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid

Dokumentide esitamise tähtaeg on 15. mai 2013. Dokumendid esitada aadressil: „Konkurss”, Estonian Business School, Lauteri tn 3, ruum 106, Tallinn 10114

Täpsem info Estonian Business Schooli kodulehelt
www.ebs.ee või telefonil 665 1318.

ENDOVER

KINNISVARA

**Oled suurepärase suhtleja ja osav läbirääkija.
Oled tehingute lõpuleviija.
Sul on edukas müügitöö kogemus
ja huvi kinnisvara valdkonna vastu.**

**Seoses tegevusmahtude kasvuga
ootame Sind Endoveri**

MÜÜGIJUHIKS

**Sind ootab põnev töö atraktiivsete toodetega,
motiveeriv tulemustasu ja mõnus kontor kesklinnas.
Pakume Sulle võimalust vastutada ja end teostada.
Sul on oluline roll meie professionaalses
ja tulemustele orienteeritud meeskonnas.**

Tutvu töopakumisega www.cv.ee viitenumber CVO-315603-EE

Endover on 1995. aastal asutatud kinnisvarainvesteeringute juhtimise ja kinnisvaraarenduse alal tegutsev ettevõtete grupp.

**Konkursil osalemiseks saada palun oma CV
e-postil kadri@cv.ee hiljemalt 01. maiks 2013**

Tutvu meie ja meie tegemistega www.endover.ee

Keskharidusega inimeste seas on enim töötuid

Töötukassas registreeritud töötute seas on kõige rohkem keskharidusega inimesi – 31. märtsi seisuga on neid arvel 11 246. Ka ainult põhiharidusega inimeste seas on töötuid küllalt palju – 7108. Natuke vähem on töötuid põhikooli

li baasil kutsekeskhariduse omandanute seas – 6686.

Veelgi vähem on töötuid keskeriharidusega inimeste hulgas – 5061. Magistreid on töötute seas 2075. Ühtekokku on märtsi lõpu seisuga töötuna arvel 43 617 inimest. ●

**2013/2014 ÕPPEAASTAL
VÕETAKSE VASTU ÕPILASI
JÄRGMISTELE ERIALADELE:**

**TALLINNA
TÖÖSTUS
HARIDUS
KESKUS**

**LAHTISTE
USTE PÄEVAD
24 ja 25 aprill**

10.00-15.00
Ekskursioonid ja näitused

Alternatiivkunsti -
Graffiti happening
"RED GREEN BLUE"

12.00 Moeshow teemal
"1913"

Avatud erialased töökojad

Tallinna
Tööstushariduskeskus

Sõpruse pst 182
Tallinn 13424
Telefon: 65 42 833
65 45 026
Faks: 65 42 874
e-post: info@tthk.ee
www.tthk.ee

Põhikooli baasil

Mehhatroonik	3,5 a.
Autotehnik	3,5 a.
Automaatik	3,5 a.
Metallitöötleva arvjuhtimisega (CNC) pinkidel	3 a.
Keevitaja	3 a.
Müüja rõivaalal	3 a.
Sisekujundaja assistent	3,5 a.
Rätsep - stilist	3 a.

Keskkooli baasil

Mehhatroonik	2,5 a.
Külmamehaanik	2 a.
Autotehnik	2,5 a.
* Arvjuhtimisega (CNC) metallilöökepinkide seadistaja	2 a.
Keevitaja (poolautomaat)	1 a.
Juuksur	1,5 a.
Rätsep - stilist	2 a.
Automaaler	2 a.
Autoplekksepp	2 a.
* Autodiagnostik	1,5 a.
* Müüja rõivaalal	2,0 a.
* Müügikonsultant	0,5 a.

Uus eriala. Annab müügitöö alase lisakvalifikatsiooni.

* töökohapõhise õppe korral vajalik praktikakoha olemasolu

Soovijatele koht renoveeritud õpilaskodus.

RAK Eesti Tööstuskoostöö Tetab Euroopa Liit

**TASEMEL
KUTSEHARIDUS**

Kaarli Hambapolikliinik OÜ on Eesti erakapitalil põhinev hambaravipoliinik. Võtame abivajajaid vastu Tallinnas kahel aadressil: Kaarli Hambaravis, Toompuiestee 4 ja Sõpruse Hambaravis, Sõpruse pst 145.

2014. aasta alguses avame Technopolis Ülemiste innovatsioonilinnakus kuue kabinetiiga Ülemiste Hambaravi.

**Võtame tööle
Ülemiste Hambaravi juhataja**

Eeldused kandidaadile:
hambaravitöö kogemus
hea suhtlusoskus
analüütiline mõtlemine

Kasuks tuleb:
juhtimiskogemus
inglise keele oskus

Omalt poolt pakume:
huvitavat ja mitmekülgset tööd
suurepärasteid töötingimusi
konkurentsivõimelist tasu
personaalseid arenguvõimalusi

Kandideerimiseks palume saata CV ja motivatsioonikiri koos tasu sooviga märgusõna all „Ülemiste“ e-posti aadressile khp@khp.ee.

Lisainfo: personalijuht Piret Sarv, 619 9211
Kandideerimistähtaeg: 20. mai 2013
www.khp.ee

AS UNIPRINT

kutsub konkureerima

MÜÜGIDIREKTORIKS

Nõudmised kandidaadile:

- Trükitietevõtte müügitöö korraldamist toetava suunitlusega kõrgharidus
- Varasem töökogemus tootmisettevõtte (eelistatult trükitööstuse) müügivaldkonnas.
- Liidriomadused müügimeeskonna töö juhtimiseks, oskus innustada ja arendada oma meeskonda.
- Läbirääkimiskogemus ja hea suhtlemisoskus. Kiire kohanemisevõime, täpsus ja stressitaluvus.
- Eesti ja inglise keelte valdamine kõrgtasemel, vene, soome, rootsi, saksa ja/või prantsuse keele oskus on täiendav konkursieelis.

Töö sobib sulle, kui oled initsiatiivikas, sulle meeldivad väljakutsed ning otsuste langetamine.

Ettevõtte pakub:

- Eneseteostamise võimalust rahvusvahelises trükiäris.
- Head põhipalka ja tulemuslikku tööd väärtustavat tasu.

Kandideerimiseks saatke CV ja kaaskiri hiljemalt 05.05.2013 märksõnaga “müügidirektor” e-posti aadressile: info@uniprint.eu; npt@npt.ru

Võta Päevalehe digileht igale poole kaasa!

Paberlehe tellijale tasuta. Teistele al 1,99€/kuus.

Vaata siit: digilehed.ee

KOHILA VINEER

Rahvusvaheline puidutöötlemisettevõtte otsib oma meeskonda tehniliselt taiplikku inimest, kellest kasvaks välja käsikäes ettevõtte arenguga asjatundlik

KÄIGUSHOIUTÖÖTAJA MEHAANIKA valdkonda

Tööülesanneteks on ettevõttes kasutatava seadmetepargi ja insenertehniliste rajatiste korrasoleku tagamine, mis sisaldab järgmisi olulisemaid toiminguid – ennetav hooldus, jooksev remont, seadistamine koos lõikeinstrumentide vahetusega.

Kandidaatidelt eeldame:

- keskharidust, soovitatavalt keskeriharidust tehniliselt erialalt
- tehnilist taiplikkust koos huviga tehnikaala vastu
- vähemalt 3 aastast praktilise töö kogemust seadmete hoolduse ja remondi alal
- valmisolekut töötada vahetustes
- eesti keele oskust
- sõbralikkust ja koostöövalmidust
- kasuks tuleb pneumaatika ja hüdraulikasüsteemide tundmine

Kohila Vineer OÜ pakub

- huvitavat ja dünaamilist tööd rahvusvahelises kollektiivis, suurepäraselt väljakutset osaleda uue ettevõtte arendamisel selle algushetkest
- võimalust ametialaseks ja isiklikuks arenguks
- kaasaegset töökeskkonda ja sotsiaalseid garantiisid

Lisainfo:

Töö hakkab toimuma vahetustes.

Töö asukoht on Kohilas; Lisainfo: Margo, tel 4820288;

CV saata: margo@kohilavineer.ee

Algol Pharma on spetsialiseerunud retsepti- ja käsümüügiravimite ning meditsiiniliste toodete importimisele, turundamisele ja distributsioonile. Osutame ravimitööstusele ka täiendavaid teenuseid. Algol Pharma OÜ on rahvusvahelise Algoli kontserni tütarettevõtte. Kontserni aastakäive on umbes 200 miljonit eurot ning kontsern annab tööd 500 inimesele kümnes riigis.

Pakume nüüd tööd Eesti tootejuhile

Keskendud oma töös kõrgekvaliteedilistele farmaatsiatoodetele. Analüüsid kohalikku turgu ning vastutad meie toodete turunduse ja müügi eest tervishoiuvaldkonna professionaalidele. Sinu ülesannete hulka kuulub ka sümposiumide ja messide korraldamine ja neil osalemine. Sulle allub väike dünaamiline meeskond, kelle tegevusest ja tulemustest annad regulaarselt ülevaate Balti piirkonnajuhile.

Eeldame, et Sul on soovitatavalt tervishoiuvaldkonna haridus ning varasem ravimimüügi ja –turunduse kogemus. Me hindame kõrgelt Sinu meeskonnatööoskust ning aktiivset ja vastutustundlikku töösuhetumist. Suhtled oma kolleegide ja äripartneritega positiivselt ja eesmärgistatult. Vaba eesti ja inglise keele valdamine on tööks vajalik. Reisimisvalmidus on samuti oluline.

Pakume Sulle tasuvat ja väljakutseterikast tööd, professionaalse organisatsiooni tuge ning heade finantstulemustega firmas töötamise eeliseid. Lisaks heale palgale pakume tootekoolitust ja võimalusi ametialaseks arenguks. Töövahendite hulka kuulub ametiauto. Lisainfot firma kohta vaata: www.algolpharma.com.

Kandideerimiseks saata enne 05.05.2013 oma avaldus ja ingliskeelne CV koos palgasooviga märgusõnaga “Algol” e-posti aadressil tallinn.ee@mercuriurval.com. Lisainfot annab Mercuri Urvali konsultant Tarmo Mürsepp telefonil 667 1520.

Mercuri Urval

Kuidas juhtida kooli?

Keiu Tamm, programmijuht
Elve Kukk, programmi koordinaator

Sellele küsimusele alustasid jaanuaris vastuste otsinguid kümme koolimeeskonda, kui koguneti koolitustsükli „Üldhariduskoolide süsteemne ja terviklik juhtimine“ avapäevale Tallinnas. Koolitust toetab SA Innove ESFi programm „Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmine 2008–2014“.

Koolitusel osalevad koolid valiti välja konkursi korras. Kolmeliikmeliste meeskondadena osalevad Haljala gümnaasium, Kiili gümnaasium, Pärnu Raeküla kool, Mustvee vene gümnaasium, Nõo põhikool, Võru Kreutzwaldi gümnaasium, Valga põhikool, Häädemeeste keskkool, Rapla Vesiroosi gümnaasium ja Sillamäe gümnaasium.

2006. a töötati üldhariduskoolide juhtidele välja tänapäeva nõuetele vastav kompetentsumudel ja sellele vastav õppekava. Kaks aastat tagasi arendati mudelit edasi ja kavandati koolitused, mis toetaksid koolijuhti tema karjääri vältel. Õppekavani ja koolituse korralduse põhimõteten jöuti eelmise aasta augustis, kui oma töö lõpetas 17-liikmeline ekspertrühm. Õppetööd on kokku 264 tundi, koolitus kestab jaanuarist jaanuarini 2013–2014. Koolituse moodulid on „Organisatsiooni arengu juhtimine“, „Õpikeskkonna kujundamine“, „Personalijuhtimine“, „Ressursside juhtimine“, „Enesejuhtimine“.

Mida on juba õpitud? Tohtult palju, kõlaks vastus. Meeskonnatööd strateegilises juhtimises, organisatsiooni väärtuste ja kultuuri kujundamist, süsteemset juhtimist ja tegevusnäitajate määramist jpm. Praktilist kogemust annavad õppekäigud Tartu Kutsehariduskeskusesse, Miina Härma gümnaasiumisse, Rocca al Mare kooli, Pelgulinna gümnaasiumisse, Tallinna inglise kolledžisse. Mida veel õpitakse? Tohtult palju, kõlaks taas vastus. Õpitule leitakse väljund oma kooli kontekstis. Sügisel jagavad väliskogemust Soome koolijuhtide assotsiatsiooni president Ari Pokka ja Taani koolijuhtide assotsiatsiooni juhataja liige Torben Moerup.

Haridusametuste juhtide kompetentsumudeli rakendamine on õpetajaprogrammi üks tegevustest. Tagasides küsiti õppurilt, kuidas koolitus mõjutab nende igaühe panust kooli arengusse. „Ainult positiivselt ja ülespoole,“ kõlas üks tore vastus.

Programmipere soovib osalejatele tegusat õpiaastat!

Esimene koolituspäev Tallinnas tänavu jaanuaris.

Koolitusel osalenute arvamused

Sillamäe gümnaasium

Koolijuhi kompetentsusest sõltub kooli jätkusuutlikkus. Sageli on kas aja- või rahapuuduse tõttu keelatud oma teadmisi ja oskustaset piisaval tasemel hoida. Hea võimaluse juhtimisvõimekust arenda pakubki üldhariduskoolide juhtidele mõeldud koolide tervikliku ja süsteemse juhtimise kursus.

Sillamäe gümnaasium on eelmise aasta 1. septembril tööd alustanud nn puhas gümnaasium. Oleme seadnud eesmärgiks areneda õppivaks organisatsiooniks, järgida põhiprotsesside korraldamisel kvaliteedijuhtimise põhimõtteid. Tähtsustame tulemuslikku, eesmärgipärast ja efektiivset kooli tegevust, mis saab aga toimuda vaid siis, kui koolielu juhitakse igas aspektis professionaalselt.

Koolitusel oleme tunnustatud koolitajate käe all arutanud koolijuhi kompetentsusvaldkonna teemasid. Kooliorganisatsiooni väärtuste ja kultuuri kujundamisega seonduvat õpetas meisterlikult Mati Sööt. Rocca al Mare koolis tutvustas Rein Rebane oma koolimeeskonnaga meile oma koolikeskkonda, huvigruppide koostööd ja pedagoogilist kontseptsiooni.

Tuntud kvaliteedijuhtimise nõustaja Jari Kukkonen õpetas meid sõnastama visiooni ja missiooni ning määratlema kooli tegevusnäitajaid ja mõõtma kooli tegevuse tulemuslikkust.

Väga kasulik oli Miina Härma gümnaasiumi arendajuhi Tiia Lepiku käsitlus muudatuste juhtimisest koolis. Kersti Türk ja Mari-Mall Feldschmidt korraldasid Tartus huvitava koolituse õpilase arengu toetamise võimalustest.

Oleme optimistlikud koolitusfirma Inscape poolt kõrgel tasemel korraldatud arenguprogrammi jätkamise osas. Meil on unikaalsele võimalus jagada kogemusi teiste Eesti üldhariduskoolide juhtidega. Teadmisi ja oskusi organisatsiooni arengu juhtimises, õpikeskkonna kujundamises, inimeste ja ressursside juhtimise ning enesejuhtimise valdkondades rakendama oma hea kooli kujundamisel suurepäraseks õpilaste arengu keskkonnaks.

Arno Kaseniit, Sillamäe gümnaasiumi direktor
Erika Tambi, arendusjuht
Maria Plavinskaja, personalispetsialist

Häädemeeste keskkool

Tänapäeva muutuv maailmas ootavad ühiskond ja kohalik kogukond, et kool toimiks efektiivselt ja huvigruppidele ootuspäraselt. See on võimalik, kui kooli arengut juhitakse plaanipäraselt, meeskond on teadlik kooli eesmärkidest ning soovib neid ellu viia. Kooli juhtkond peab olema paindlik, avatud muutustele, samal ajal jääma realistiks ning aru saama, mida muuta ja mida jätta endiseks, et tulemuseks oleks uus kvaliteet.

Koolitusel osalemise eesmärk on kokkulepitud väärtustele tugineva kooli tulemusliku ja jätkusuutliku arengu tagamine. Konkreetne eesmärk on vajadus uuendada Häädemeeste keskkooli juhtimis-mudelit.

Käimasoleva koolituse üks tugevus on koolituskava teemade planeerimine, mis lähtuvad koolijuhi kompetentsumudelist. Kursus on suuresti üles ehitatud meeskondade individuaalsele panusele ja enesejuhtimisega seotud teemade osakaal on märgatav.

Koolitusele lisavad väärtust asjatundlikud lektorid, tugevad praktikud, kes teavad, mida räägivad ja suudavad vahel ka umbusksetele õppuritele argumenteeritult oma seisukohti põhjendada.

Samuti on koolituse meetodika asjatundlikult läbi mõeldud. Rühmatööde tulemina koguneb teadmistepagas, mida saab kasutada oma koolis. Samal ajal on praktiliste tööde osakaal võrreldes teooriaga suurem ja vahetevahel tunneme puudust just teooriast.

Oluline on suhtlemine kaasõppuritega. Eriliselt nauditavaks teevad koolituspäeva säravate ja avara maailmavaatega kaasõppurite arvamused, teiste koolide praktikad annavad ideid, mida kasutada oma koolis.

Ehkki kursus alles kestab, saime kinnitust, et kooli juhtimine on teadlik ja loov protsess, kus juhtkonna ülesanne on suunata oma kooli ühtseid väärtusi kande personalislikliku eeskujuga kaudu kõigi koolis õppivate laste arengu toetamisele.

Raimu Pruul, Häädemeeste keskkooli direktor
Ülle Iir, õppealajuhataja
Eeva Noni, sotsiaalnoustaja

Õpilase areng tuleks kooli juhtimisel seada esikohale

Pro Konsultantsiooni juhtimiskonsultant **Mait Raava** juhtis eelmisel aastal töörühma, kes töötas välja haridusametuste juhi kompetentsumudelist lähtuva üldhariduskoolide juhtide õppekava ja esmase koolituse korralduse. Tehtu põhjal 10 koolimeeskonda õpivadki.

Selgitage palun lühidalt, mis on koolijuhi kompetentsumudel?

See on edukate tegevuste kirjeldus, mis aitavad saavutada häid tulemusi kooli juhtimisel – see on lühidalt asja olemus. Kompetentsumudel on ligi 40 aastat vana tööriist, hariduses on seda kasutatud asend paarkümmend aastat. Maailm on liikumas selles suunas, et juhi enesetäiendus ei toimu niivõrd stiilis „kõik, mis on huvitav teada“, vaid juhid keskenduvad sellele, „mida teeb teistmoodi edukas juht“. Materjal, mis koolitusel läbitakse, on tegevuskeskne. Teooriat on niivõrd, kuivõrd see on vajalik juhi õige käitumise mõtestamiseks ja põhjendamiseks. Äärmiselt praktiline tegevustik on asja iva.

Kas koolijuht on teistmoodi juht kui näiteks äriettevõttes?

Olemuslikult on juhtimine valdkonnast sõltumatu: sa pead aru saama, mida teed; peab olema tahtmine seda teha; sul peab olema visioon, pead inimestest lugu pidama, neid kaasama ja toetama ning järjepidev olema. Kas juhtida Eesti Vabariiki, haridusministeeriumi, kooli või õpetaja puhul klassi, toimub see kõik ikkagi sarnases võtmes. Rõhuasetused on muidugi erinevad. Hariduses peab rohkemate huvirühmadega arvestama. Kui võtta ärijuht, siis tema jaoks on alati number üks omanike ootus.

Riigi huvi on kasvatada hästi hakkamasaa-vat järgmist põlvkonda. Siit tulenevalt ei ole koolijuht see, kes määrab, mis on õige ja mis vale, ta peab aru saama avalikust ootusest ja huvist. Enamasti on see valdkond määratletud seadustega. Samuti peab koolijuht arvestama õpetajate vajaduste ja huvidega, kolmandaks õpilaste ja lastevanemate huvid. Kõik need huvid ei ole ühesuunalised, vaid mõneti ka konkureerivad. Riigi huvi on, et võimalikult hea hariduse saaksid kõik õpilased. Lapsevanem soovib, et just tema laps saaks parima hariduse selles koolis ja klassis. Huvirühmade ootustest tuleb luua ühisosa.

Koolijuhi jaoks on aga kõige olulisem, et koolis oleks iga õpilase areng seatud esikoha-

le. Kõik muu lähtub sellest. Siis liiguvad asjad õiges suunas. Selle saavutamine eeldab juhi avarat mõtlemist, suutlikkust mõista olulist, ei tohi uppuda päevapoliitikasse ja olulise tegematajätmist välja vabandada sellega, mida kõike teha ei saa.

Kuidas töörühm otsustas, mida koolijuhid õppima peavad?

Töörühma kuulusid koolijuhid, nende koolitajad ja konsultandid ning n-ö laiemat pilti nägevad kõrgkoolide ja ministeeriumide esindajad. Kompetentsumudeliga sai koolituse rõhuasetused paika: koolijuht peab suutma õppeasutust juhtida strateegiliselt, olulisele keskendudes. Õppeprotsessi peab juhtima nii, et iga õpetaja teab, mis on kooli pedagoogiline kontseptsioon ning viib seda kavakindalt ellu iga õpilase arengu suunamisel. Ressursse tuleb juhtida, et need teeniks kooli eesmärke. Ja iseenest peab oskama samuti juhtida, muidu ei saa sa olla tugev teiste juhtimisel.

Mis muutub koolimeeskondade jaoks, kes koolituse läbivad?

Paljud koolijuhid ei ole endale piisavalt selgeks teinud ega tegutse selles suunas, mida tähendab olla tänapäeva koolijuht. Uus põlvkond ei sünni kuskilt mujalt kui koolist. Inimeste suhtu-

mise ja oskuste baas luuakse põhikoolis ja gümnaasiumis. Kui koolijuht võtab südameasjaks, et sellest majast tuleb homme haritud ja uuendusmeelne põlvkond, ja me ise koos õpetajatega peame olema eeskujud, siis see on õõ ja päev võrreldes sellega, kui õpetaja läheb „lihtsalt tundi andma“. Koolijuht peab juhtima kooli kui tervikut, mis toetab iga õpilase ja õpetaja arengut. Seda ei tule koolijuhi eest mitte keegi teine tegema. Nii ongi koolituse läbivaks teljeks kooli kui terviku juhtimine õpilase arengu toetamisel. See on kvalitatiivselt täiesti uus tasand võrreldes keskpärase kooli juhtimisega.

Mida soovitate koolituselt maksimumi saamiseks?

Õpi eristama olulist ebaolulisest. Sellest räägitakse palju, kuid vähesed juhid oskavad seda. Kui sa olulist ära ei tunne, upud lootusetult pisiasjadesse ja oled õnnetuks endale ja teistele. Õpi leidma nutikaid lahendusi saades inspiratsiooni eeskujudest nii haridusvaldkonnas kui ka väljastpoolt. Õpi tundma oma tugevusi, arenda ja kasuta neid. Olulise eristamine annab sulle kire ja tahtmise midagi suurt ära teha, nutikus aitab leida väljapääsu keerulisest olukorrast ja tugevused loovad sulle nii vajaliku eneseusu ja edu.

Madli Leikop

IDUVIGIKU TUNNUSTATUD ALBUM ILMUS DIGITAALSENA

Plaadifirma Õunaviks üllitas oma sellekevadise digialbumi – mullu sügisel ilmunud Iduvigiku debüütalbumi „Laulud lindudelt”, mis on nüüd kõigile tasuta kättesaadav. Album jõudis ka

FatCat Recordsi eestvedaja Dave Howelli 2012. aasta lemmikalbumite esikümnesse. Laulud on valminud 2005.–2012. aastal. Allalaadimiseks mine www.ounaviks.ee/ov15.htm EPL

TÄNASED JAZZKAARE KONTSERDID

Kell 12.30 on noorte talentide tasuta kontsert NO-teatri Jazz-klubis. Merepaviljonis esineb kell 18 Prantsuse džässilend Michel Portal, kell 21 helindab kultusfilmi „The Easy Life”

Fabrizio Bosso Quartet Itaaliast. NO99 Jazziklubis astub kell 22 üles Kruglov–Sooäär Quartet. Rapla kultuurikeskuses esineb kell 19 Hedvig Hanson Group. EPL

Tõnu Õnnepalu nutab esimeses draamatekstis taga kauget mõisa elu

Arvustus

Andres Laasik
toimetaja

Baltisakslaste teema käib kokku praeguse trendiga, seda näitab ka Õnnepalu teos, mis on jõudnud Ugala suurele lavale.

Või siis äkki peaks neid inimesi hoopis kodus saksa keelt rääkivateks eestlasteks pidama. Vaevast et enamik neist sellega saja aasta eest leppinud oleks. Igal juhul lükkab Viljandis etendatav Tõnu Õnnepalu teos „Sajand” vaatajas liikvele suure hulga mõtteid inimese siin olemisest, jutustades lugu ühest kohast ja sellega seotud inimestest.

Lavastus jääb kujundikeele poolest keskpäraseks, ehkki autoril see õnnestus.

Oma sõnumiga olulist mõtelaengut jagavat lavastust ei saa pidada ebaõnnestumiseks, kuid Margus Kasterpalu juhatusel „Sajandi” lavastuse loonud trupp ei esinda päris kindlasti veenvat ja moodsat teatritegemist – pigem jääb loodud teos kujundikeele poolest keskpäraseks, ehkki autoril on see põhiliselt õnnestunud.

Praeguses postmodernismis käib üks suur laenamine

ja „Sajandi” dramaturgiliseks võiduks on klassikaks saanud Tšehhovi „Kirsiaia” motiivide loov läbimängimine. See on ka sisuliselt õige, sest jutustuse iva seisneb elamise n-ö otsa saamises.

Näitemängu ja lavastuse ühine häda on selles, et need lähivad poliitikaks kätte. Kohati kipub laval olema nostalgiat rohkem kui saalis ja sellega jäetakse vaataja ilma võimalusest ise otsustada. Ka kirjaniiku seisukohavõtt oleks võinud pigem olla lavastuse alltekstis kui puust ja punasena laval. N-ö punase pliatsi kasutamine oleks tulnud lavastajatöele kasuks, kuigi siingi on omad piirid. Nüüdne teksti nõrkuste ja tugevuste aus laialilaotamine annab lootust, et vigade parandusena võib Õnnepalu ja Ugala koostöös veel midagi põnevat sündida.

Ugalas napib nooremat näitlejaväge, kuid Viljandi kultuuriakadeemia tudengitega saab see häda korvatud. Klaudia Tiitsmaa ja

Adele Sepp esitavad paruniproua ja Lisi rolle väga hea koostöö tasemel. Niisamuti mängivad Rait Õunapuu ja Vallo Kirs asjalikult parunivõsusid. Rohkem oleks oodanud mõisa kärneri kesket rolli esitanud Martin Millit, kes esitas edasipüüdlikku eesti meest ilma igasuguse teise plaanita. Ka maa sool õpetaja Tuvi jäi Meelis Rämmeldi kehastuses hõredaks. Siin on paradoks:

Paruniproua (Luule Komissarov) on koos koduõpetaja gospodin Golubi (Margus Vaher) ning tütarde Katja (Klaudia Tiitsmaa) ja Lisi (Adele Sepp) mõisa verandal keset nostalgilist idüllit.

Foto: Jaanus Laagriküll/Ugala

rõhuasetuste kaudu on näha, et autor ja lavastaja hoiavad kärner Jaani ja õpetaja Tuvi poole, kuid ometi on need kujud laval verevaesed.

Maksab maa, mitte veri

Paruni õe Adele roll pole suur, kuid Triinu Meriste võtab sellest maksimumi. Luule Komissarov, Peeter Jürgens, Margus Vaher, Arvo Raimo ja

Vilma Luik tõestavad pisirollides oma head lavakogemust. Oma visuaalse kultuuri poolest on lavastus kobe. Mõttelt ja mahult on vastuolulisest teostusest hoolimata tegu suure ettevõtmisega.

„Sajand” on osa suuremast trendist. Sakslased kobistavad Rakvere teatri laval tükis „Uurimise all”, mõisast Tallinna kolinud saksa näeb Har-

di Volmeri filmis „Mineviku pildid”. Kuidagi on osa sellest trendist ka oma ilmumise kära tekitanud Eesti ajaloo uus köide. Need mineviku pööratud küsimused on praegu õhus. Sakslastest kirjutab ka Jaan Kross, kuid tema kujutas neist selliseid, kes vere poolest eestlased. Nüüd veri justkui ei maksa enam, vaid maksab maa ja side sellega. ●

„Sajand”

Autor:

Tõnu Õnnepalu

Lavastaja:

Margus Kasterpalu

Osades: Luule Komissarov, Peeter Jürgens, Triinu Meriste, Klaudia Tiitsmaa, Adele Sepp, Margus Vaher jt.

Enn Põldroos: maalimine on pagana mõnus

Intervjuu

Tanel Veenre
toimetaja

Tartu on avatud Enn Põldroosi juubelinäitus, suurim ülevaade Eesti maalikunstiga sünonüümse mehe töödest.

Kirjanik, kunstnik ja mõtleja Enn Põldroos tähistab 21. mail oma 80 aasta juubelit.

●●**Näitusel on oluline osa ka viimaste aastate loomingul. Palun ütle, mis sunnib sind endiselt pintslit haarama?** Pintslit sunnib haarama ikka

seesama, mis juba pikki aastakümneid, midagi uut pole ma välja mõelnud. See on lihtsalt üks pagana mõnus tegevus. Lisaks veel ehk naiivne illusioon, et see töö mul ka õnnestub.

●●**Kui palju on hetki, mil kahtled kunsti loomise vajalikkuses?**

Hetki, mil ma kahtlen kunsti vajalikkuses, on olnud tihti. Kuid mõnikord on tarbetuse tunne andnud koguni särtsu juurde. Mul on vedanud – need kahtlemised pole mind siiski kunagi musta masendusi viinud, maailmas on tohutul palju tarbetut ja teinekord just see elule värvi annabki. Masendust tekitab tihti

just „tarvilikud” asjad. Ometi pean tunnistama, et need mõtted kunsti tarbetusest on minule siiski olnud vaid harvad nõrkuse (või hoopis selgeltnägemise?) hetked. Keskel läbi olen ikkagi tõsiveendunud kunstnik, nagu üks vana kooli mees olema peabki, kes usub, et kunstitegemine laiutab kusagil inimeseksolemise juurte ligidal. Kas olles siis lihtsalt risuks jalus või hoopis hädavajalikuks toitepinna-seks. Küllap mõlemat.

●●**Kellele sa lood?**

Kellele ma loon? Eks ikka neile, kes sinna jalgupidi sisse takerduvad.

●●**Oled osav ka sõnas. Milline on pildi ja sõna suhe?**

Enn Põldroos on enda sõnul „tõsiveendunud kunstnik, nagu üks vana kooli mees olema peabki”.

Foto: Rauno Volmar

Vist vaid mõnel korral olen üritanud teha pilti, mis kordaks mõnda sõnades hästi õnnestunud juttu. Tulemuseks oli debiiliku lalin, kus ükski lausekatke ei ühildunud teise-ga. Juttu ei anna pildiks tõlkida. Pildi kohta võib targalt kõlavat sõnasegu puistata küll, kuid see veenab vaid neid, kes sellest pildist niigi, jutuga või jututa, midagi aru ei saa. ●

„Credo”

Enn Põldroosi juubelinäitus

Kuraator: Tõnis Tatar

Avatud: Tartu kunstimuuseumis (Raekoja plats 18) kuni 9. juunini.

S SPORT

PITKÄMÄKI PARIM

Märtsis nimetati Euroopa parimaks kergejõustiklaseks Soome odaviskaja Tero Pitkämäki, kes on hooaega alustanud hästi, tema tipptulemus on Lõuna-Aafrika Vabariigis visatud 86.40. **EPL**

ÜKS VÕIT PUUDU

Hispaania tugevuselt kolmandas liigas on Viljar Veski kodumeeskond Palma finaali pääsemisest ühe võidu kaugusel, poolfinaalseeria teises kohtumises alistati Guadalajara 84 : 80. **ERR**

CELTIC OLI EDUKAS

Glasgow Celtic suutis hoolimata sellest, et peatreener Neil Lennon mängu tribüünilt jälgis, Inveressi üle saavutatud 4 : 1 võiduga kindlustada oma ajaloo 44. meistritiitli. **Soccernet**

VÕIDUTSES MARQUEZ

USA-s, Austinis sõidetud MotoGP etapil võidutses esimest hooaega esindusklassis sõitev 20-aastane hispaanlane Marc Marquez (Honda), kellest sai noorim etapivõitja. **ERR**

U20 koondis peab Janari Jõesaareta hakkama saama

USA-s õppiv tuleviku-
lootus tahab Mississippi
meeskonnaga teha suvise
ettevalmistustsükli.

Ivar Jurtšenko

ivar.jurtšenko@delfi.ee

Suvel kodupubliku ees Euroopa meistrivõistluste finaalturniiril mängiv Eesti kuni 20-aastaste noormeeste korvpallikoondis peab läbi ajama Janari Jõesaareta.

Ameerika Ühendriikides Sunrise Christiani akadeemiat ehk meie mõistes gümnaasiumi lõpetav Jõesaar soovib Mississippi ülikooli meeskonnaga kaasa teha terve suvise ettevalmistustsükli, mis tulevikku silmas pidades on lausa hädavajalik.

2011. aasta oktoobris Ameerika Ühendriikidesse õppima ja korvpalli mängima läinud talendikas tartlane saab gümnaasiumi lõputunnistuse 14. mail ning nädal hiljem on ta juba Mississippi ülikooli juures.

Oli operatsiooni oht

Selleks ajaks peaks paranenud olema ka parema jalalaba väliskülje vigastus, millega Jõesaarel oli aprilli algul oht sattuda isegi operatsioonilauale. „Luukild on lahti. Tegemist on korduva vigastusega, novembris tegin jalalabale esimest korda liiga. Siis oli mängupaus 3–4 nädalat.

Nüüd kaaluti luukillu polidiga kinnitamise võimalust, aga kuna arst tungivalt operatsiooni ei soovitanud, siis otsustasime lõikusevaba paranemise kasuks. Kannan jalatsite sees spetsiaalset tallatuge, mis toetavad haiget kohta ja aitavad paranemisele kaasa. Mängida

Eelmisel aastal ei võimaldanud jalavigastus Jõesaarel U20 koondist aidata.

ei tohi ma 4–5 nädalat, jõusaalitreeningutel osalen,” rääkis pooleteise aastaga USA-s musklisse läinud Jõesaar.

Peale selle, et vigastus on vaja korralikult välja ravida, tuleb Jõesaarel OleMiss meeskonnas mänguaja saamiseks end tõestada ka suvistes treeninglaagrites ning augusti algul Bahama kontrollturniiril. Juulis Eestisse tulek võib anda treenerite silmis negatiivse efekti. Pealegi jõustus eel-

OleMiss, kelle kodusaalis Janari Jõesaar fotol seisab, jõudis lõppenud hooajal USA-s 32 parema ülikooli hulka.

Foto: Toomas Annuk

misel aastal USA üliõpilaskorvpalliga NCAA reeglimuudatus, mis võimaldab meeskondadel suvel ühiselt trennida. Varem oli see keelatud.

„Eesmärk on end suvega sedavõrd hästi üles töötada, et saaksin kohe esimesel hooajal ülikoolis mänguaega. See ei ole lihtne. Praegune põhiviskaja Marshall Henderson jätkab samuti õpinguid ning tema kõrval tuleb end päevast päeva tõestada. Konkurentsi ma ei karda ning treenerid näevad minus potentsiaali,” rääkis Jõesaar, kes märtsi koolivaheajal käis kümneks päevaks koduses Tartus ning kohtus U20 koondise peatreeneri Andres Sõbraga.

Loobumine on kindel

„Andres käis minuga Tartus rääkimas ja tol hetkel ma veel ei teadnud, kas saan tulla koondist aitama või ei saa. Nüüdseks on lõplik otsus langetatud. Kui mullu ei võimaldanud jalavigastus mul U20

koondist EM-finaaltorniiril aidata, siis seekord võtab ülikool oma. Loodan, et keegi ei solvu ja edaspidi arvestatakse minuga endiselt,” lisas Jõesaar.

Muide, Eesti korvpalliliidu president Jüri Ratas saatis eelmisel nädalal Mississippi ülikoolile palvekirja, et Jõesaar lubataks suvisele EM-finaaltorniirile mängima. Reageering oli oodatult leigevõitu, sest ülikoolil on mängus oma huvid. OleMiss jõudis lõppenud hooajal USA-s 32 parema ülikooli hulka, mis on väga kõrge tase. Tööd tehakse ülimalt professionaalselt. Kes mahvile vastu peab, sellest tuleb mängumees. Nagu meil „vanadel headel aegadel”.

Mississippi ülikooli pakutavate võimalustega tutvus Jõesaar mullu novembris. Nähtu jättis talle sümpaatse mulje, pealegi hakkab samas ülikoolis õppima tema praegune koolikaaslane Sebastian Saiz. „Hispaanlane on ikka supertalent. Pikad käed, võimas kehahitus, pikkust 205 cm. Minu arvates tulevane NBA mees,” ütles Jõesaar ●

KES TA ON?

Janari Jõesaar

Sündinud 8. detsembril 1993

- Enne Ameerika Ühendriikidesse siirdumist mängis Jõesaar hooajal 2010/2011 Tartu Ülikool/Rocki juunioridega Eesti II liigas.
- Keskmiseks punktisaagiks kujunes tal toona 25,8.
- Pikkust oli noormehel siis 198 cm ja kaalu 80 kilo.
- Praegu on Jõesaarel pikkust 201 cm ja kaalu 91 kilo, seega on ta pooleteise aastaga lihaselisemaks muutunud.
- Positsioon mänguväljakul on jäänud samaks, üldjuhul tegutseb ta number kahe ehk viskava tagamängija kohal.

**Täna Delfi Spordis:
Bayern vs Barcelona
- kumb jääb peale
Meistrite liiga
poolfinaalis?**

Jürgen Zopp ei ole valudest lahti saanud

Eesti meeste esireket ei oska veel öelda, millal ta võiks taas võistluskarussellile naasta.

Gunnar Leheste

gunnar.leheste@delfi.ee

Eesti esireket Jürgen Zopp taastub endiselt seljavigastusest, mis teda eelmise aasta sügisest alates vaevanud on.

Positiivne on, et Zopp saab alates aprilli algusest teha lõpuks ka tennisetrenni, kuid reketi võtab ta kätte ainult üheks tunniks päevas. Teise tunni rassib ta jõusaalis.

„Valudest pole veel päriselt lahti saanud. Need hoiavad mind ikka veel tagasi, aga loodan, et liigun paremuse poole,” ütles Zopp, kes oma viimase mängu tegi 15. oktoobril Stockholmis. „Eelmise kuu lõpus tehti uuringud, mis näitasid, et luupilt on parem. Sellepärast võisingi tennisetrennidega alustada, aga miski teeb ikka veel haiget. Üritame selle välja selgitada.”

Zopp tunnistas, et tahe trenni teha on suurem, kui tervis lubab. „Ikka tahaks juba intensiivsemalt harjutada, kuid ei saa veel. Nii kui mõne äkilise ma liigutuse teen, annab selg tunda ja tõmbab mind tagasi. Selge see, et trennis pole mõtet endale rohkem haiget teha.”

Jürgen Zopp

Viimastel nädalatel on Zopp treeninud koos soomlase Henri Kontineniga ning Eesti noormängijatega, samuti viibis paar päeva Eestis Zopi treener Pasi Virtanen. Kui Virtanen siin pole, abistab teda Eesti Davis Cupi koondise treener Peeter Lamp.

Millal Zopp võistlustele võiks naasta, ta praegu veel ennustada ei taha. „Ei ole selliseid plaane teinud,” ütles ta. Maailma edetabelis on Zopp langenud 126. kohale. ●

Danske Bank
New Standards

19.-28.04.2013

TÄNA Jazzkaarel!

21.00 Merepaviljon

FABRIZIO BOSSO QUARTET (Itaalia) +
film "The Easy Life" (1962)

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ja internetis www.piletilevi.ee
Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

www.jazzkaar.ee

Bayern läheb tänasele mängule soosikuna

Barcelona jaoks saab võtmeküsimuseks, kui palju suudab meeskonda päästa Lionel Messi.

Kristi Kirsberg
kristi.kirsberg@epl.ee

Eilse päeva üks võtmeküsimusi enne Meistrite liiga poolfinaali Müncheni Bayerni ja FC Barcelona vahel oli, kas maailma parim jalgpallur Lionel Messi jookseb Hispaania klubi eest algkoosseisus väljakuule? Kuigi arstid ei ole argentiinlast lõplikult mängukõlblikuks tunnistanud, võtab ta avavile kõlades Allianz Arenal oma koha sisse, sest Barcelona on tänavu rohkem kui kunagi varem näidanud, kui haavatav on nende meeskond ilma Messita.

Lionel Messi võtab avavile kõlades Allianz Arenal kindlasti oma koha sisse.

Ainuüksi kümnes kohtumises löönud 18-st väravast on kaheksa Messi nimel. AC Milani ja Paris Saint-Germainiga peetud otsustavates mängudes oli just Messi see, kes meeskonna poolfinaali tüüris.

Lahingus Bayerni vastu on igal minutil kulla hind ja seal eksida ei tohi. Seda enam, et poolfinaali eel ei ole Barcelona

soosik. Nende heitlik mäng on viinud olukorran, kus nad ei ole viimased viis aastat olnud: nii kihilveokontorite kui ka paljude kommentaatorite arvates peetakse soosikuks Bayerni.

Kõikuvad esitused

Kuigi Barcelona on kindlustamas Hispaania meistritiitlit, on nende kevadised esitused kõikunud kui köisraudtee. Samal ajal on Bayern võitnud Saksamaa karika, kindlustanud meistritiitli, nad alistasid veerandfinaalis veenava eduga Torino Juventuse 4 : 0, nende jaoks on koduliigas täiesti tavalised tulemused 9 : 2 (Hamburg), 6 : 1 (Hannover, Wolfsburg) ja 4 : 0 (Nürnberg).

Barcelonal jäävad vigastuste tõttu eemale Javier Mascherano ja Carles Puyol, kaartidega on väljas Adriano. Bayernil ei saa kindlasti platsile vigastatud Tony Kroos ja Holger Badstuber, mängukeelu all on Mario Mandžukić. Vaatl

jate arvates võib kadusid võrdseks hinnata, kuid paremad vahetused on Bayernil. Esimene tõetund saabub õhtul. Kuid paratamatult tekib küsimus, kui Bayern Jupp Heynckesi käe all nii hiilgavalt mängib, milleks neile veel Pep Guardiola? Või siis hoopis: mida nad veel Guardiolala käe all suudavad? ●

Müncheni Bayern VS. FC Barcelona

Thomas Müller,
5 väravat

Täna kohtuvad jalgpalli Meistrite liiga poolfinaalis Müncheni Bayern ja FC Barcelona. Juba Saksamaa meistriks kroonitu ja kohe-kohe Hispaania tiitli kindlustanu mängu on juba ette nimetatud aasta lahinguks. Meeskonnad on Meistrite liigas tänavu pidanud kümme kohtumist, keskmised näitajad ei anna kummalegi poolele erilist edumaad.

	Bayern	Barcelona
7	Võite	5
1	Viike	3
2	Kaotusi	2
22	Väravaid löönud	18
10	Lubanud endale väravaid lüüa	9
2,2	Keskmiselt mängus väravaid	1,8
1	Väravaid penaltist	1
3	Peaga löödud väravad	1
16	Trahvikastist löödud väravad	12
6	Trahvikastist väljaspool löödud väravad	5
1	Punaseid kaarte	1
24	Kollaseid kaarte	19
57%	Keskmiselt palli hoidnud	68%
17	Keskmiselt pealelööke teinud	16
9	Keskmiselt nurgalööke teeninud	7

Lionel Messi,
8 väravat

Fotod: AFP, graafika: Maret Müür

Island!

Eesti Ekspressi tellija saab reisi osta soodushinnaga 799 €.

Reisi korraldab Germalto Reisid.

Broneeri reis telefonil 611 0600 või e-postil germalto@germalto.ee.

GERMALTO
21 aastat
kvaliteetset
reisikorraldust

Telli EESTI EKSPRESS ja avasta maailma!

Eesti Ekspress viib 3 tellijat koos kaaslasega maailma äärel - ainulaadsele Islandile!

1. Telli leht. Telli Eesti Ekspressi täispakett või digipakett vähemalt 6 kuuks või otsekorraldusega enne 17. maid ja osale reisiloosis.

2. Registreeru. Loosis osalevad kõik uued ja olemasolevad tellijad, kes annavad oma reisisoovist teada.

3. Võida. Auhinnareis toimub **4.-9. juulil 2013.** Sisaldab lennupileteid otselendudele Tallinn-Keflavik-Tallinn, transfeeri, majutust hotellis koos hommikusöökidega ning ekskursioone mööda Islandit. **Reisi giidiks on Eesti Ekspressi ajakirjanik Askur Alas.**

Telli ja registreeri aadressil www.ekspress.ee/island

Klienditugi: tel 680 4444, e-post klienditugi@lehed.ee

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

"TRAINSPOTTINGU", "RENTSLIMILJONÄRI" JA "127 TUNNI" LAVASTAJA

DANNY BOYLE'I UUS FILM

MS12

TRANSS

KAOTATUD MÄLU. KEELATUD TEGU.

JAMES McAVOY VINCENT CASSEL
ROSARIO DAWSON

14.05 (v.a. N) 16.30 19.05 21.20 (N)
21.35 (v.a. K, N) 21.50 (ainult K)
A. Le Coq sviit 18.00 (ainult T) 21.00
(ainult R, L, P, K)

"TRON: PÄRAND" LAVASTAJALT JA FILMI
„AHVIDE PLANEEDI SÜND“
TOOTJATELT

MS12

TOM CRUISE

UNUSTUS

MAA ON MÄLESTUS,
MILLE NIMEL TASUB VÕIDELDA

13.05 15.55 18.45 (v.a. E) 21.30
A. Le Coq sviit 18.00 (L, P) 21.00 (E)

20 000 NAERUPAHVAKUT-
VEE ALL

RAUDMEES 3

FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUSED!

MS12

SAMMARA - ERILINASTUS! 22. aprill L
19.00 s.h. A. Le Coq sviit 18.00

ELAVAD PILDID 17.50 (v.a. N) MS12
G.I.JOE: KÄTTEMAKS 3D 19.15 MS12

HIIGLASETAPJA JACK 3D 16.35 MS12

HÄDAABIKÕNE 21.50 K14
IDENTITEEDIVARAS 11.30 (ainult N) 11.50 (v.a. N)
16.55 (v.a. N) 19.10 (v.a. N)

KAAPERDAMINE 21.20 (v.a. N) K12
KEHA 16.30 MS12

KOHTUMÕISTJA 14.10 (R, E, K, N) K12

E, 22. APRILL KL 19.00 RAUDMEES, 2008
T, 23. APRILL KL 19.00 RAUDMEES, 2010
K, 24. APRILL KL 19.00 TASUJAD, 2012
N, 25. APRILL RAUDMEES 3

KL 18.25 (SAAL 1)
KL 20.30 (SAAL 2)
KL 21.35 (SAAL 1)

21. TAIS! K14
17.05 (v.a. K, N) 18.50
Goblini tõlkega 21.10 (R, L, P)
21.35 (ainult E, T, K)

LUDWIG II 15.15 MS12
OLÜMPOS ON LANGENUD K12
14.20 16.15 18.55 (v.a. N) 21.25
A. Le Coq sviit 18.00 (L, K) 21.00 (T)

SAMMARA - ERILINASTUS! 22. aprill L
19.00 s.h. A. Le Coq sviit 18.00

ELAVAD PILDID 17.50 (v.a. N) MS12
G.I.JOE: KÄTTEMAKS 3D 19.15 MS12

HIIGLASETAPJA JACK 3D 16.35 MS12

HÄDAABIKÕNE 21.50 K14
IDENTITEEDIVARAS 11.30 (ainult N) 11.50 (v.a. N)
16.55 (v.a. N) 19.10 (v.a. N)

KAAPERDAMINE 21.20 (v.a. N) K12
KEHA 16.30 MS12

KOHTUMÕISTJA 14.10 (R, E, K, N) K12

KRUUDID PERE
3D EST 11.25 (L, P, K, N) 14.30 (v.a. N)
2D EST 11.45 (v.a. N) 14.10 (L, P, T)
3D RUS 11.55 (v.a. N) 14.00

KURJAD HINGED K16
22.00 (v.a. N) 22.25 (ainult N)

KÕRVALMÕJUD K12
11.20 (ainult R, E, T, N) 21.40

MÖBIUS 21.55 (R, L, T) K12

MUSTAD MÄNGUD 21.55 (P, E, K) K14

PELGUPAIK MS12
11.25 (R, T, K, N) 16.25 (L, E, K)

PÕGENEMINE PLANEEDILT MAA PERE
2D EST 11.45 (N) 12.10 (L, P, E)
3D RUS 11.30
2D RUS 11.40 (L, P, T) 14.15

SUUR JA KÕIKVÕIMAS OZ MS6
3D 13.45
3D A. Le Coq sviit 15.00 (ainult L)
3D RUS 11.20 (v.a. N)
3D RUS A. Le Coq sviit: 15.00 (P)

Coca-Cola
PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

TÄITSAMEHED K14
11.45 (R, E, K) 13.45 (ainult N)
19.00 (ainult R, L, P)

VARJATUD KÄTTEMAKS K14
19.25 (v.a. N) 21.10 (ainult K, N)
21.45 (v.a. K)

VASTUVÕTUREEGLID MS12
16.25 (ainult R, P, T)

VIRU. VABADUSE SAATKOND L
13.50 20.30 (v.a. N)

NEW YORGI VARJUS - EELLINASTUS!
ainult 25. aprill 21.15 K12

RAUDMEES 3 - EELLINASTUSED! MS12
3D ainult 25. aprill 12.00 14.10
15.15 16.25 17.20 18.25 19.30
20.30 21.35
A. Le Coq sviit 18.00 21.00

SAMMARA - EELLINASTUS! L
ainult 25. aprill 19.00

ÕUDNE FILM 5 - EELLINASTUSED! K12
ainult 25. aprill 19.25

*A. Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A. Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väarikad kinohommikud

Renoir
Seanssi juhatab
sisse Marika Valk

lga 5. seanss TASUTA!

11:00

Ludwig II
13:30 18:20

Thérèse Desqueyroux
16:10

Kaaperdamine
18:10 22:00

ROHKEM KUI MESI

KINO
»SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

18:15

23.04

Väarikate kinohommikud: Renoir 11:00
Ludwig II 13:30 | 18:20
Viru. Vabaduse saatkond 13:40

Thérèse Desqueyroux 16:10
Kaaperdamine 18:10 | 22:00
Rohkem kui mesi 20:10

23.04

Renoir 16:00
Rohkem kui mesi 18:15
Murtud 20:15

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

SWING

SWING SWING

KEVADISELT SWINGIV
TANTSUÕHTU

TALLINN
Swing
Dance
SOCIETY

L 27. aprill kl 21 Von Krahli

Laval:

G. Otsa nim Tallinna Muusikakooli ansambliid
Politsei- ja Piirivalveorkestri BIG BAND
Marilyn Kongo, Kristjan Ilumäe, Margus Jürisson & Swing Club
Tallinn Swing Dance Society tantsijad

Pilet 7€ müügil piletilevis ja tund enne algust kohapeal.

KALLID HANS JA KREET!

Kui ilma sünnib väikemee,
kel isa Hans ja ema Kreet,
tal muinasjutlik elu ees,
ükskõik kas sepp ta või poeet.

Palju õnne poja sünni puhul,
sõbrad Eesti Päevalehest

ROBERT DOWNEY JR. GWYNETH PALTROW DON CHEADLE GUY PEARCE JA BEN KINGSLEY

RAUDMEES 3

KINODES 25. APRILLIST
3D-s

MS12

kuulutus.lehed.ee | Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

TALLINNA LINNATEATER

Eesti filmi laulud
2., 3. mail 19.00
Kärdla Kultuurikeskuses

Pál-tänava poisid
juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

24. aprill kell 18.00
PURPURMUST KEVAD VOL 5

Purpurmust tõuseb tuhest. Sumeda jazzi saatel selgub, kes on rohkem, kes vähem eestlane. Esinevad: Eia Uus, Siim Kera, Hanna Kangro, Birk Rohelend, Erki-Andres Nuut ja Kristjan Haljak.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üül)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Laen

Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenud.ee. Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Enampakkumine

Advokaadibüroo Leppik & Partnerid müüb komisjonärina avalikul kirjalikul enampakkumisel pandipidaja nõude rahuldamiseks (VÕS § 305, AÕS § 294 ja § AÕS 296) tervikvarana pandipidaja valduses olevad mobiilvõrgu seadmed

tootjalt ZTE ja abimaterjalid (edaspidi Enampakkumise ese) alghinnaga 120 000 eurot.

Enampakkumisel osalemiseks tuleb enampakkumisel osalejale edastada enampakkumise korraldajale hiljemalt 29.aprilliks 2013.a kl 11.00 aadressile Veetorni 4, Tallinnas (Advokaadibüroo Leppik & Partnerid) kinnine ümbrik kirjaliku pakkumisega. Ümbrikule tuleb märkida, et ümbrik on esitatud osalemiseks 29.aprilli 2013.a enampakkumisel. Pakkumine peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- pakkuja nimi ning elu-või asukoht, e-posti aadress;
- avaldus müüdava vara ostmiseks enampakkumiseks kehtestatud tingimustel;
- tõend tagatistrahast tasumise kohta;
- sõnadega ja numbritega kirjutatud konkreetne arvuline pakku ma Enampakkumise eseme ostmiseks;
- pakkuja kinnitus, et on ta on tutvunud ja nõus enampakkumise tingimustega;
- arveldusarve number, kuhu kanda tagastamisele kuuluv tagatistrahast;
- pakkuja nimi, allkiri. Kui pakku mise esitab esindaja, siis volikiri;
- väljavõtte juriidilisest isikust pakkuja äriregistri B-kaardist;
- kinnitus, et pakku mine on jõus 90 päeva alates 29.aprillist 2013.a. Tagatistrahast suuruseks on 6000 eurot, mis peab olema laekunud Advokaadi büroo Leppik & Partnerid arveldusarvele nr 10220111029012 AS-s SEB Pank hiljemalt 29.aprilliks 2013.a kl 11.00.

Saabunud pakkumised registreeritakse nende saabumise järjekorras ja pitseeritakse kuni pakkumiste avamiseni enampakkumise korraldaja poolt.

Enampakkumise osalejale on õigus tutvuda Enampakkumise esemega selle asukohas, leppides eelnevalt kokku telefonil +372 50 91453.

Enampakkumise ümbrikud avatakse 29.aprillil 2013.a kell 12.00 Advokaadibüroos Leppik & Partnerid, aadressil Veetorni 4, Tallinnas. Kõigil enam-pakkumist osavõtjatel on õigus osaleda enampakkumise ümbrike avamisel. Enampakkumise korraldaja teeb pakkumiste avamise tulemused enampakkumisel osalejatele e-posti teel teatavaks 29.aprillil 2013.a. Enampakkumise võitjaks on enampakkumisel osaleja, kes tegi nõuetekohase ja suuruselt kõige kõrgema pakku mise. Kui kaks või enam pakku mised osalejat on teinud võrdse kõrgeima pakku mise, korraldatakse nende vahel 10 päeva jooksul täiendav enampakkumise voor. Täiendav voor viiakse läbi kirjalikult enampakkumise korraldaja poolt. Täiendava vooru alghinnaks on esimeses voorus pakutud kõrgeim pakku mine. Enampakkumise korraldaja võtab enampakkumise võitja poolt enne enampakkumise algust sissemakstud tagatistrahast ja osalustasu arvesse müügihinna tasumisel müügihinna osana. Teistele enampakkumist osavõtjatele tagastab enampakkumise korraldaja nende makstud tagatistrahast täies ulatuses hiljemalt 3 tööpäeva jooksul pärast enampakkumise tulemuste teatavaks tegemist.

Pandipidaja ja enampakkumise võitja peavad sõlmima hiljemalt 02.mail 2013.a enampakkumise eseme müügilepingu. Enampakkumise eseme ostuhind, millele lisanduvad seaduses sätestatud ulatuses maksud, peab olema laekunud Advokaadibüroo Leppik ja Partnerid OÜ arveldusarvele nr 10220111029012 AS-s SEB Pank hiljemalt 02.maiks 2013.a, enne Enampakkumise eseme müügilepingu allkirjastamist.

Juhul kui enampakkumise võitja ei sõlmi Enampakkumise eseme müügilepingut või ei tasu terves ulatuses müügihinna hiljemalt 02.mail 2013.a, siis enampakkumise võitjale tagatistrahast ei tagastata ning Enampakkumise eseme müügileping sõlmitakse paremuselt teise pakkujaga, kes peab tasuma enda poolt pakutud Enampakkumise eseme müügihinna täies ulatuses, või kuulutatakse enampakkumine nurjunuks.

Enampakkumise korraldajal on igal ajal õigus mistahes põhjusel lükata tagasi kõik esitatud pakkumised, loobuda enampakkumist ning lugeda enampakkumine nurjunuks. Sellisel juhul tagastatakse enampakkumist osavõtjatele tagatistrahast ning osalustasu.

Enampakkumise korraldaja müüb Enampakkumise eseme sellisena nagu ta on ning ei vastuta Enampakkumise eseme varjatud puuduste eest. Enampakkumise võitja kohustub arvates enampakkumise edukaks tunnistamisest kandma kõik enampakkumise esemega seotud kulud, eduka pakku muse tegemisega loetakse, et ta on vastu võtnud Enampakkumise eseme

kaudse valduse ning temale on üle läinud Enampakkumise eseme juhusliku hävimise risk ning ta kohustub võtma vastu Enampakkumise eseme otsese valduse hiljemalt 03.mail 2013.a pärast müügihinna täies ulatuses tasumist ja müügilepingu sõlmimist. Enampakkumise eseme omand läheb üle müügihinna täieliku tasumisega.

Enampakkumise korraldaja ei hüvita enampakkumisel osalejate poolt enampakkumisel osalemiseks tehtud kulutusi ega vastuta enampakkumise korraldamisel enampakkumisel osalejate tekkinud kahju eest.

Müük

Profi töötool Kinnarps. Uue hinnaga saad meilt sama tooli ja kogu kontori sisustuse. Kasutatud büroo ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ

Müüa lõhutud määrjad- ja kuivad küttepuid. Tel 509 2933.

Rent

Üürin omanikult korteri Tallinnas, tel 508 9052.

Teated

Tunnistada kehtetuks Tallinna Kuristiku Gümnaasiumis 2007.a. välja antud gümnaasiumi lõputunnistus nr G068158 Sorel Siidirätsep'a nimele.

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Südamlik kaastunne omastele

KOIDU PÕDRA

surma puhul

Renato ja Signe peredega

Südamlik kaastunne Indrekule perega kalli ema

HELE-MALL EENSALU

kaotuse puhul

töökaaslased Restorist

Avaldame kaastunnet Kai Konsapile

ISA

surma puhul

Tallinna Saksa Gümnaasium

Meie siiras kaastunne omastele, kalli

REIN MADISON

kaotuse puhul

Perekond Kana

Siiras kaastunne Sulle, kallis Kai,

ISA

surma puhul

Kolleegid Viimsi Koolist ja tugikeskusest

Sügav kaastunne Koit Sammelile ema

EEVI SAMMELI

kaotuse puhul

Akzo Nobel Baltics AS kollektiiv

Tallinna Haridusamet avaldab sügavat kaastunnet Mare Pipparile

EMA

surma puhul

Avaldame kaastunnet Ursula Sirgile

ISA

surma puhul

Politsei- ja Piirivalveameti personalibüroo

Teatame kurbusega, et on lahkunud ema, vanaema ja vanavanaema

LOREIDA KAUR

1924 – 2013

tütar Virve perega

Avaldame siirast kaastunnet Maarika Maripuule kalli

EMA

surma puhul

OÜ Astlanda Ehitus

KÜ Ravi 19 mälestab asutajaliiget ja head nõuandjat

JÜRI SUTTI

Avaldame kaastunnet kõigile lähedastele

Avaldame sügavat kaastunnet Toivo Moorastile abikaasa

GALINA MOORASTI

surma puhul

Endised kolleegid Lasnamäe Linnaosa Valitsusest

Südamlik kaastunne Küllile, Triinule ja Marttile kalli isa ja vanaisa

ÜLO

kaotuse puhul

AS Proekspertv

Mälestame lugupeetud kolleegi, emeriitprofessor

VALDEK PALL

1927-2013

Südamlik kaastunne lähedastele

Tallinna Ülikool

Avaldame sügavat kaastunnet Sirje Jõesaarele

EMA

surma puhul

Eesti Rahvusringhääling

On lahkunud meie kallid abikaasa, ema ja vanaema

SILVIA REINTAMM

10.10.1928 – 20.04.2013

Leinavad abikaasa Gustav ja pojad peredega

Ärasaatmine 25. aprillil kell 15:30 Pärnamäe krematooriumi kabelis

Lahkunud on meie kauaaegne kolleeg professor

JÜRI SUTT

8.05.1937 - 20.04.2013

Tunneme südamest kaasa perekonnale ja lähedastele

Kolleegid TTÜ Ehitustootluse instituudist

Südamlik kaastunne Toivole ja Timole kalli abikaasa ja ema

GALINA MOORASTI

surma puhul

sõbrad Marika ja Arvi, Reet ja Arthur

Teatame kurbusega, et meie hulgast on lahkunud

VALDEK PALL

Leinatseremoonia ja ärasaatmine Tallinna Krematooriumis 23. aprillil kl 12.30

Abikaasa ja lapsed

Mälestame oma kauaaegset juhatuse esimeest

RAIVO TALVISTET

ja avaldame kaastunnet lähedastele

Kuldnoka 18 korteriühistu liikmed

Teatame sügava kurbusega, et igaviku radadele on lahkunud kallid isa, vanaisa ja vanavanaisa

MART TOOMRA

Ärasaatmine Pärnamäe Krematooriumis 24. aprillil kl 13.30

OÜ Kommunaalprojekt mälestab endist kaastöötajat

GEORGI GERASSIMOV

30.03.1933 - 19.04.2013

ja avaldab südamlikku kaastunnet lahkunu lähedastele

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Eksimine on inimlik (Inglise 2003)

09.55 Terevisioon*

11.55 Prillitoos (subtiitritega)*

13.00 Puutepunkt (subtiitritega)*

13.25 Meie inimesed: Robbie*

13.50 Osoon (subtiitritega)*

14.25 Välisilm*

15.00 Välisilma dokk Margaret Thatcher: peaminister, keda ei unustata (Margaret Thatcher: Prime Minister, Inglise 2013)*

15.50 Kuldne Trio (Eesti Telefilm 1982)

16.00 Draamasari Holby City haigla: Eksimine on inimlik (Inglise 2003)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Hajameelselt abielus (Eesti 2006)

17.35 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2007)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Veteranirock. Otseülekanne Vabaduse väljakult

20.05 Vabariigi kodanikud

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 OP!

22.10 Draamasari Vaalasaarte Maria: Kaksikvennad (Hvaler, Norra 2010)

22.55 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2007)*

23:54 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 489

06.45 Joonissari Lucky Luke seiklused: Sequoia Bay

07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Saladused ja valed

07.35 Joonissari Multimaania

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 97

10.00 Keelatud vili*, 110: Viimanel

11.00 Kodus ja vöörsil*, 5480

11.30 Tohter Olaf*

12.30 Sõber koer*

13.00 Ärapanija*

13.30 Doktor Oz: Kuulsuste eri

14.30 Komissar Rex: Doonau krokodill

15.30 Punased roosid, 490

16.30 Roosa teemant, 98

17.30 Kodus ja vöörsil, 5481

18.00 Küladetektiivid, 17: Ohtlik sõprus

19.00 Reporter

20.00 Eesti kõige-kõige

20.30 Krimi

21.00 Kriminaalne Venemaa: Julm üüriline, 2

21.35 Nikita: Kollanokk

22.35 Mängufilm Maod lennukis (Snakes on a Plane, Kanada/ Saksamaa/ USA 2006)

00.40 Chuck: Chuck versus metroo

01.35 Merepatrull: Võrgustik

02.20 Mõrvaennetajad*: Vaenlane

03.05 Reporter*

03.55 Eesti kõige-kõige*

04:20 Unistuste hotell – Tobago* (Das Traumhotel: Tobago, Saksamaa/ Austria 2011)

TV3

06.15 Multifilm Transformerid: Prime ja tema tiim

06.40 Multifilm Winxid

07.05 Multifilm Smurfid

07.30 Multifilm Beyblade: metallvõit-lejad 1, 39: Kokkupõrge! Tule-leek versus Pegasus

07.55 Armastus võidab, 21*

08.55 Kirgede torm, 1616*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6456*

10.20 Top Shop

10.35 Kälimehed 3, 12: Kuhu nüüd?

11.35 Kaitseinglid 3, 8: Manni poeg

12.30 Ment 2, 7: Spioonimängud*

13.30 CSI Miami 10, 10: Jäljelt kadunud*

14.30 Vaprad ja ilusad, 6457

15.00 Lena, mu elu armastus, 80

16.00 Armastus võidab, 22

17.00 Kirgede torm, 1617

18.00 Kätemaksukontor 6, 4: Blondid – 1

19.00 Seitsmesed uudised

20.00 Kaua võib!

20.30 Suletud uste taga 3, 1: Vane-mate võitlus haridussüsteemiga

21.30 Dr House 8, 20: Lahkamine

22.30 KINO3: Mängufilm Machete (Machete) USA 2010 märul

00.35 CSI kriminalistid 12, 8: Üks roim teise järel

01.35 Vabaduse hind 1, 5: Ärtuemand

02.25 Kuni surm meid lahutab 4, 8: Läbivaatus

02.50 Kaua võib!*

03.20 Stop!*

03.45 Suletud uste taga 3, 1: Vane-mate võitlus haridussüsteemiga*

04.40 Seitsmesed uudised

05:30 Lena, mu elu armastus, 80*

TOP SHOP

05.00 Kutsuge Cobra 11 9, 2

16.00 Kolmas kivi Päikesest 4, 92

16.30 A-Rühm 4, 3

17.30 Kutsuge Cobra 11 9, 3

18.30 Simpsonid 19, 14

19.00 Ameerika paps 1, 9

19.30 Seks ja linn 2, 29

20.00 Kolmas kivi Päikesest 4, 93

20.30 Simpsonid 19, 15

21.00 Kõige naljakamad koduvideod

21.30 OTSE Euroopa jalgpalli meistrite liiga

23.45 Paljalt naljakas 1

00.15 Eureka 4, 3

01.15 Salatoimikud 3, 64

02.20 Täna õhtul, otse-eetris*

03.20 Hommikuraadio

04.15 Kodu keset linna 3, 55

04.45 Seitsmesed uudised

05.50 Uudistemagasin

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Völukarussell: Doktor Tuks (Prantsuse 2009)*

07.20 Animasari Tatonka lood: Paanika (Prantsuse 2010)*

07.30 Animasari Ruff tegutseb (Inglise 1999)*

07.40 Piip ja Tuut hoiavad Eesti lippu kõrgel

07.50 Seiklussari Willy Fogiga ümber maailma: Pidu Hawaii! (La vuelta al Mundo de Willy Fog, Hispaania 1983)*

08.15 Lastetuba

08.35 Öpiöül: Viljandi (Eesti 2006)

09.00 Ringvaade*

10.05 Midsomeri mõrvad: Kõnelus surnutega (Midsomer Murders, Inglise 2008)

11.40 Jüri Üdi klubi

12.34 ERR-i uudised

17.30 Rakett 69*

18.00 Animasari SimsalaGrimm: Laululööke (Saksa 2010)

18.25 Piip ja Tuut hoiavad Eesti lippu kõrgel

18.30 Lastetuba

18.45 Animasari Völukarussell: Rodeojänes (Prantsuse 2009)

18.55 Animasari Jutud väikestele lastele: Kass, kes kõndis omapead (Prantsuse 2008)

19.05 Animasari Tinga Tinga lood: Miks on leopard täpiline? (Inglise 2010)

19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)

19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)

20.00 Pealt-nägija (venekeelsete subtiitritega)*

20.45 Erica, 9/13: Kõik soovid (Being Erica, Kanada 2009)

21.30 AegRuum Kosmose kangas, 3/4:

Kvanthüpe

22.20 4x4. Magadan, 4/10

22.50 Eesti TOP 7

23.35 Kuritegu, 15/20

* **00.35** Midsomeri mõrvad: Kõnelus surnutega*

02.12 ERR-i uudised

Kanal11

05.30 Roosa teemant, 27

06.15 Totaalne ärkamine!

09.00 Doktor Oz*

09.55 Ellen

10.50 Linnalegendid

11.20 Keelatud vili*, 110

12.10 Top Shop, 86

12.25 Nero Wolfe: Üle minu laiba*, 6 (Nero Wolfe, USA 2001)

14.25 Südametukse, 213

15.15 Südametukse, 214

16.10 Doktor Oz

17.05 Restoraniduell

18.00 Doktor Oz

19.10 Saladused

20.00 Hea naine

21.00 Modellielu, 8

22.00 Kadunud

23.00 Selgeltnägijatest uurijad

23.35 Kaunis valus

00.10 Reporter

01.10 Restoraniduell*

01.55 e-armastus, 14

02.25 Saladused*

03.15 Doktor Oz

04.00 Doktor Oz*

04.45 Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio

08.30 Seitsmesed uudised

09.30 Kodu keset linna 3, 54

10.00 Kutsuge Cobra 11 9, 2

11.00 Arizona võmm

13.10 Top Shop

13.30 Kodu keset linna 3, 55

14.00 Farscape – kosmoses kaotsis 3, 61

KRISTIAN PAUR

Pauer

MA OLEN JUBA KÕIKI NÕUANDEID PROOVINUD, AGA IKKA NÄITAB "VIGA SÜSTEEMIS!"

PALUN AIDAKE!

TÄNAN.

www.facebook.com/artistaloovburoo

NAISTE ETTERKIJUTUS KEVAD-PUHASTUSEST...

POOF

...NING JALGRATTURTEST MEESTE OMA...

POOF

MEELELAHUTUS 19

ILM

Teispäev +6...+13

Lõuna- ja edelatuul 6-11 (15) m/s

Kolmapäev +6...+12

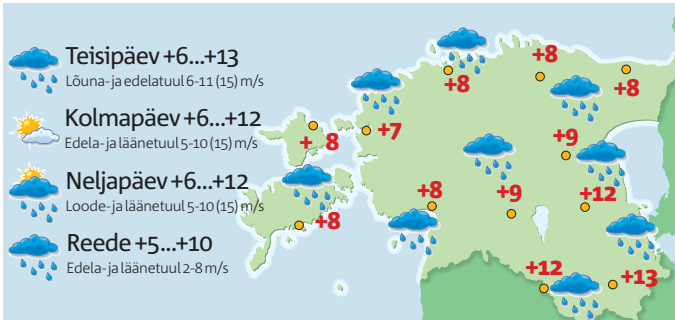
Edela- ja läänetuul 5-10 (15) m/s

Neljapäev +6...+12

Loode- ja läänetuul 5-10 (15) m/s

Reede +5...+10

Edela- ja läänetuul 2-8 m/s

RISTSÕNA

	MÖTTETERA IIRI VABARIIK	SOOME PÕHJA- POOLSEIM LINN	KETRAMI- SEKS KOK- KUKERAA- LID PINGAS LENNU- FIRMA	OSKAMATU SAAMATU KOORUHT	NÄO OSA	SEGAMINI ME, TE, ...	LIHTOIT VALGE-	AVA KATTE TARIND KÜSISÕNA	SPORDI- VAHEND RAHAÜHIK
USA OSARIK									
KAALIUM									
HAIGUSLIK KARTUS									
SAKSA K. ASESONA									
AB... (olguisest peale)									
AJU- RABANDUS									
SERV. AAR, AARIS									
ASUSTATUD KOHT									
J NAABER KAPTEN NEMO ALL- VEELAEV									
VANA AEG- KONNNA AJASTU									
SESSIOON									
LINN- MAGUS									
PAPI									
KUVAND, MAINE									
WINDOWSI ALGOSAKE									
SKITS, ESKIIS									
IDA (saksa k.)									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

♦♦ Narkomaan läheb Emexisse, mingi roomaja käes.

„Kas te olete hulluks läinud?!”

pistab klienditeenindaja lõu-
gama. „Koristage see madu kohe
minema!”

„See pole mingi madu!” solvub
narkomaan. „Te ju võtate siin vaske
vastu? See on vaskuss, 200 g, ise
kaalusin. Võtke aga vastu!”

♦♦ Patsient kurdab arstile:
„Doktor, igahommikune kõha on
mu täiesti ära piinanud – lihtsalt ei
saa enam hingata!”

Arst võtab pakist sigareti ja seda
näppude vahel mudides küsib:
„Te ilmselt suitsetate palju?”

„Palju, doktor, palju!” vastab pat-
sient rõõmsalt.

Arst süütab sigarareti, puhub suust
suitsuboja ja lausub mõtlikult:
„Te peate suitsetamisest loobuma.”

„Aga doktor, teie ise ometi suitse-
tate!” üllatub patsient.

„Seda küll, aga mina ju ei jookse
mööda arste!!!”

♦♦ Blondiin saadab raudteejaa-
mas oma poissi sõjaväkke.

„Näed, mu rong tulebki,” ütleb
noormees.

„Ma ootan su ära, kallis!” töötab
blondiin.

„Kullake, mul läheb kaheksa kuud,
mine ikka koju!”

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed.
www.sudoku.com

	6		4		1	9		5
		2				6	7	
				2			3	
		9	1					
4		5				1		9
					8	5		
	1			8				
	5	8				3		
7		4	3		5		1	

SUDOKU reeglid

♦♦ Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

6	9	1	8	7	3	5	4	2
7	5	3	1	2	4	9	8	6
8	2	4	6	9	5	3	7	1
2	7	5	4	1	9	8	6	3
4	3	8	2	5	6	7	1	9
9	1	6	3	8	7	4	2	5
1	8	9	7	3	2	6	5	4
5	4	7	9	6	1	2	3	8
3	6	2	5	4	8	1	9	7

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

LOODUS

Urmas Laansoo
Tallinna botaanikaead

Varajane lumekupp

Varane õitseja lumekupp (*Eranthis*) on pruunide väikeste mugulatega taim. Lumekupu perekonnas on kaheksa liiki kollaste või valgete õitega taimi. Lumekupu lähimad sugulased tulikaliste (*Ranunculaceae*) sugukonnas on varsakabi, lumeroos ja kulterkupp. Enamasti kasvatatakse aias kollaste õitega talvist lumekuppu (*E. hyemalis*, pildil) ja suuremate õitega aedlumekuppu (*E. x tubergenii*). Lumekupp on pikaealine ja kasvukoha suhtes vähenõudlik.

Alpikann

Haruldasemate kevadiste õitsejate hulka kuulub ümaralehine alpikann (*Cyclamen coum*, pildil). Alpikanni mugul ei tohi istutamisel ülearu sügavale sattuda. Lumeta pakaselisel talvel vajab alpikann talvekatet. Taim kasvab paremini poolvarjus puude all huumusrikkas mullas.

Kevadine krookus

Krookuse (*Crocus*) perekonnas on 80 liiki mugulsibul-taimi. Enamik neist õitseb kevadel, osa liike aga sügisel. Eestis kasvatatakse aiataimena sagedamini kevadel õitsevaid kuldõielise- ja kevadise krookuse sorte. Pildil on krookusesort „Vanguard”.

Krookused võivad kasvada samal kasvukohal neli–viis aastat. Kui õitsemine väheneb ja kogumikud on tihedaks kasvanud, kaevatakse taimed peale lehtede täielikku kuivamist peenrast välja ja puhastatakse, mugulsibulad hoitakse kuni sügiseni kuivas paigas. Arvestama peab sellega, et krookuse mugulsibulad on hiirte maiusroaks ja nende ligipääsu krookustele peaks igati vältima.

Nõiapuu ja kevadlilled

Puittaimedest on kevadel kõige varasemad õitsejad lepad, sarapuud, näsiniin ja nõiapuud, sibul-taimedest aga lumikellukesed, siniliiliad ja krookused.

Nõiapuu (*Hamamelis*) perekonnas on nelja liiki heitlehiseid põõsaid ja väikesed puud nõiapuuliste (*Hamamelidaceae*) sugukonnas. Looduses võib nõiapuu kasvada kuni 12 meetri kõrguseks, aiataimena on ta tihe, 2,5–4 meetri kõrgune püstakate okstega põõsas.

Ameerikast pärit nõiapuu liigid õitsevad enamasti hilis-sügisel – oktoobris, novembris ja detsembris. Jaapani nõiapuu (*Hamamelis japonica*), Hiinast pärit pehme nõiapuu (*Hamamelis mollis*) ja USA-st pärit kevadise nõiapuu (*Hamamelis vernalis*) õied avanevad kevadel enne lehtede puhkemist. Nõiapuude lõhnavad õied on hele- või tumekollased, vahel punase õieneeluga.

Söödavate seemnetega

Nõiapuu nimetus tuleneb sellest, et teda on seostatud nõidade ja taimemaagiaga. Veider on ka nõiapuu talvine õitsemine ja küpsest viljast seemnete eemalepaiskumine. Usuti, et nõiapuu kaitseb inimest nõidade pahategude eest. Õitsemisest seemnete küpsemiseni kulub taimel kuni kaheksa kuud. Viljades küpsevad õlirikkad seemned on söödavad – varem on taimet ka nõiapähklipuuks kutsutud.

Aedades kasvatatakse sagedamini hübriidset vārd-nõiapuud (*H. x intermedia*), kes on saadud jaapani ja pehme nõiapuu ristamisel. Taimet seemne idaneb kuni kaks aastat ja see tuleks külvata sügisel. Nõiapuu sorte paljundatakse peamiselt pookimise teel ja pistikutega.

Noores eas on nõiapuu aeglasemas kasvulines, hiljem aga kasvukiirus suureneb. Nõiapuud on dekoratiivsed õitsemise ja sügisel lehtede langemise ajal, mil nende sügislehestik on pruunikaskollane, punane või oranž. Nõiapuu on vähenõudlik aiataim. Siiski peaks vältima külmadele põhjatuulele avatud kasvukohta ja liivaseid kiiresti kuivavaid muldasid. Taim sobib hästi

Fotod: Vallo Kruuser

-1- Kurruline lumikelluke -2- Kahelehine siniliilia -3- Jaapani nõiapuu

ti kas kivimüüri äärde, okaspuu heki lähedusse või üksiktaimena murusse. Alalist kasvukohta valige nõiapuule hoolikalt, sest hilisemat juurte häirimist ja ümberistutamist talub ta halvasti.

Enne talvekülmade tulekut on hea puu ümbrust multšida kohevate lehtede, neutraliseeritud turba või kompostmul-laga. Noor istik on esimestel kasvuaastatel talveõrnem, hiljem talvekindlus suureneb ja vanemas eas nõiapuu enamasti talvekatet ei vaja. Karmimatel

talvedel võivad viimase aasta võrsetipud talvekahjustusi saada, kuid enamasti taim taastub suve jooksul. Eestis edenevad paremini sügisel õitsevad virgiinia nõiapuu ja suurelehine nõiapuu ning kevadel õitsevad jaapani nõiapuu ja vārd-nõiapuu.

Uus lumikellukesesort

Lumikellukese (*Galanthus*) perekonnas on 20 liiki sibul-taimi amarülliliste (*Amaryllidaceae*) sugukonnas. Lumikellukesed, mida teistes keeltes ka lumepisarateks nimetatakse, kasvavad looduslikult Euroopast kuni Iraanini. Mul-lu kirjeldati uut läikivate lehtedega Panjutini lumikellukest (*Galanthus panjutinii*), mis kasvab Venemaal ja Gruusias. Lille teaduslik nimetus on antud

Vene loodusuurija ja mägiro-nija Platon Sergejevits Panju-tini (1889–1946) auks.

Eestis kasvatatakse kõige rohkem harilikku lumikellukest (*Galanthus nivalis*), mis kasvab väga suurel territooriumil Poolast kuni Türgi ja Kaukaasia mäestikuni, ja selle täidisõielist sorti „Flore Pleno”, harvem teisi liike.

Lumikellukesed kasvavad paremini päiksepaistelistel kohal parasniiskes mullas – kusjuures taim võib mitu aastat samal kohal kasvada. Küll aga võib liigniiske kasvukoht soodustada sibulate seenhaigustesse nakatumist. Alles siis, kui taimet õitsemine lakkab, tuleb taimekogumik peenrast välja kaevata, osadeks jagada ja viljaka mullaga rikastatud paika tagasi istutada. ●

Kiisi nõu:

Millist istutusmulda vajavad kaktused?

Hiiva nõu toataimede ümberistutamisel

Milliseid töid teha aprillis aias?

Aialeht.ee
ROHENÄPU PARIM NÕUANDJA

VASTAVAD AIALEHT.EE SPETSIALISTID!